

Ísvananā nājyanī sōspēla

Ṛg̃ ukāla chē!

Sūm̃ tamē samajō chō kē tsu'ē kahyur̃m̃ hatur̃m̃ kē j̃yāṛm̃ sudhā́ Ísvananā nājyanō sāks̃j̃ tarikē vīśvanē praccāna karavāmām̃ na āvē tyāṛm̃ sudhā́ anta āvī śakatō natnā?

“Varu paṇa śhētānnī sāt̃hē nahēśē ... Ṛg̃'ō mānē sarva pavitra parvatane nukasāna vabōncāḍasē nahī kē nāsā karasē nahī, kāma kē jēma samudra pēṇīthī dhan̄kayālo chē tēma pēṇvī vabōnūnē j̃h̄nānāthī bhānēlī hāsē.”
(K̄śās̄yānō 11:6, 9)

Dvārā

Ēōba Ṛhī'āla, Cī'āca.Ḍī.

Ísvananā nālyanī sōspēla

Ṣā ukāla chē!

Dvārā Bōba Ṣhā'ēla, P'āca.Ḍī.

Kōpīnā'ita ©2016/2017/2018/2019/2022 Nājhānāna buksa dvārā. Śvṛṭṭi 1.Ṣ. Māṭē utvādita pustikā *Satata canca ōpha sōḍa anē* anusāmi, ēkamāna kōpīnā'sāna. 1Ḍ3Ṣ Ḍabalxu. Gnāṇḍa ēvan'xu, gnōvara bica, kālīpñōmīyā, ḌḌ4ḌḌ, xū'ēsa'ē. ISBN: 978-1-94Ḍ4Ḍ2-Ḍ9-Ṣ.

Ṣā māṭē mānavalāta tēnī samasxā'ō hēla kani śakati natāi?

Śum tamē jāṇō chō kē bā'ibala batāvē chē kē prathama anē chēllī bābatō īsu cintita chē Ísvananā nālyanī sōspēla?

Śum tamē jāṇō chō kē Ísvananūm nālyā ē prānītō anē tēmanē anusaranānā prathama lōkōnō bhāna natō?

Śum Ísvananūm nālyā īsunī vyakti chē? Śum bhāsavāna īsunūm nālyā havē āpāṇāmān tēmanūm jivana jivē chē? Śum Ísvananūm nālyā ē kō'ī prakāranūm bhāvi vāstavika nālyā chē? Bā'ibala jā śikhavē chē āmān tamē vīsvāsa karasō?

Sāmānālyā śum chē? Chakta bhāsavānanūm nālyā śum chē? Bā'ibala śum śikhavē chē? Prānambhika kharistī cancē śum śikhavūm?

Śum tamē samajō chō kē jxām sudaí Ísvananā nālyanō sākṣī tanikē vīsvanē pracāra karavāmān na āvē tyām sudaí anta āvi śakatō natāi?

Chantā kavara paranō phōṭōsrāpna bandhina pñit'īsa anē srābhiksa dvārā natā varu sātnē nicē paḍ'ēḷō bhō'ō batāvē chē. Chāhā'ānā kavara paranō phōṭōsrāpna jēnusalēmāmān āvāla mū'a canca ōpha sōḍa bīḍ'ī'sanō bhāsa chē jā 2018mān ḍ. Bōba Ṣhā'ēla dvārā lēvāmān āvyō natō.

ANUKRAMĀṆIKĀ

1. Śum mānavatā pāśē ukālō chē?
2. Īsu'ē ka'ī suvāntānō upadēśa āpyō?
3. Śum ōlde tēstāmēntamām īśvaranum nājya jāntum
natum?
4. Śum prēntō'ē nājyanī suvāntā śikhavī hatī?
5. N'yū tēstāmēntānī bahāranā strōtō'ē bhasavānanum
nājya śikhavyum
6. Enikō-rōmana carca śikhavē chē kē nājya mahatvapūṇa
chē, parantu...
7. Śā mātē bhasavānanum nājya

Samparka māhiti

1. Śum mānavatā pāsē ukēlō chē?

Viśva anēka samasyā'ōnō sāmanō kanē chē.

Ehaṇā lōkō bhūkhyā chē. Ehaṇā lōkō para damana thāya chē. Ehaṇā lōkō sanibinō sāmanō kanē chē. Ehaṇā dēsō sambhira dēva hēṭhāḷa chē. Ajāta bāḷakō sahita, bāḷakō durvyavahānanō sāmanō kanē chē. Dṛasa-pratinōdhaaka nōsō ehaṇā dūkaṭarōṇi cintā kanē chē. Mōṭā audyōsika śahērōṇi havā khūba pradūṣita chē jē tandurasta nathī. Vividha nājakāraṇi'ō yud'dhanī dhamakī āpē chē. Śtan'kavādi humalā'ō thatā nahē chē.

Śum viśvanā nētā'ō mānavatānō sāmanō kanē nahēli samasyā'ōnē thika kanē śakē chē?

Ehaṇā ēvum vicānē chē.

Devō yunivarsala ējandā

25 Septēmbara, 2015 nā nōja, vēṭikananā pōpa dhānsisanā mukhya-nōndhanā bhāṣaṇa pachi, yunāitēda nēśansa (UN) nā 193 nāṣṭrō'ē"17 ṭakā'u vikāsa lakṣyō" nē amalāmām mukavā māṭē mata āpyō jānē kyārēka nyū yunivarsala ējandā tanikē ōlakhavāmām āvē chē. Ehiṁ yu'ēnanā 17 lakṣyō chē:

Dhyēya 1. Darēka jasyā'ē sanibinē tēnā tamāma svanūpōmām samāpta kanō

Dhyēya 2. E ho'opau i ka pōloli, e ho'okō i ka palekana mea'ai a me ka ho'omalka'i 'ana i ka mea'ai a paipai i ka mahi'ai ho'omau

Dhyēya 3. E hō'ōia i ke ola olakino a paipai i ka pono no nā mea a pau ma nā makahiki a pau

Dhyēya 4. E hō'ōia i ka ho'ona'auao kūpono a me ke kaulike a ho'oiike i nā manawa ho'ona'auao no nā mea a pau

Dhyēya 5. Loa‘a i ke kaulike kāne a ho‘oikaika i nā wāhine a me nā kākāmāhine a pau

Dhyēya 6. E hō‘oia i ka loa‘a a me ka ho‘okele mau ‘ana o ka wai a me ka ma‘ema‘e no nā mea a pau

Dhyēya 7. E hō‘oia i ka loa‘a ‘ana o ka ikehu hiki ke hiki, hihina‘i, ho‘omau a me ka ikehu hou no nā mea a pau

Dhyēya 8. Ho‘oikaika i ka ulu ho‘okele waiwai ho‘omau, ho‘ohui a ho‘omau, ka hana pihā a me ka ho‘ohua a me ka hana kūpono no nā mea a pau.

Dhyēya 9. E kūkulu i nā ‘ōnaehana kūpa‘a, e ho‘oikaika i ka ‘oihana ho‘ohui a ho‘omau a ho‘oulu i ka hana hou.

Dhyēya 10. E hō‘emi i ka like ‘ole i loko a i waena o nā ‘āina

Dhyēya 11. E ho‘okomo i nā kūlanakauhale a me nā wahi naho kanaka, palekana, kūpa‘a a ho‘omau

Dhyēya 12. E hō‘oia i ka ho‘ohana ‘ana a me nā ‘ano hana hana

Dhyēya 13. E hana koke i ka ho‘ololi ‘ana i ke aniau a me kona hopena

Dhyēya 14. E mālama a ho‘ohana mau i nā kai, kai a me nā kumuwaiwai kai no ka ho‘omohala ho‘omau.

Dhyēya 15. Mālama, ho‘iho‘i a pāpāi i ka ho‘ohana mau ‘ana o nā kaiola honua, mālama mau i nā ululā‘au, hākakā i ka ho‘oneoneo ‘ana, a ho‘ōki a ho‘ohuli i ka pō‘ino o ka ‘āina a kāpae i ka nalowale o nā mea olaola.

Dhyēya 16. Ho‘oikaika i nā hui maluhia a hui pū ‘ia no ka ho‘omohala ho‘omau, e hā‘awi i ke ala i ka ho‘opono no nā mea a pau a kūkulu i nā ‘oihana kūpono, kuleana a me nā hui ma nā pae āpau.

Dhnyēya 17. E ho‘olika i ke ‘ano o ka ho‘okō a ho‘ōla hou i ka hui honua no ka ho‘omohala mau

Mana‘o ‘ia e ho‘okō oia kēia papahana e 2030 a ua kapa ‘ia ‘o ia ‘o *2030 Agenda for Sustainable Development*. Mana‘o ia e ho‘oponopono i nā mā‘i e kū nei i ke kanaka ma o ka ho‘oponopono ‘ana, ka ho‘ona‘auao, a me ka hui honua a me ka hui interfaith. ‘Oia he maika‘i ka hui o kāna mau Dhnyēya, he heva kekahi o kāna mau ‘ano a me kāna mau Dhnyēya (cf. Genesis 3: 5). ‘O kēia kumuhana, ua kūlike oū me ka Pōpe Francis’s *Laudato Si* encyclical.

Hiki ke kapa ‘ia ka "New Universal Agenda" ‘o ka "New Catholic Agenda" ‘oia ‘o ka hua‘ōlelo "katolika" ‘o ia ka "universal." Ua kapa ‘ia ‘o Pōpe Francis i ka ho‘okomo ‘ana

o ka *New Universal Agenda* "he hō‘ailona ko‘iko‘i o ka mana‘olana." Ma ke ‘ano he hopena o ka ‘aelike UN, aia kahi hālāwai ma Paris i Dekemaba 2015 (i kapa inoa ‘ia ‘o *21st Conference of the Parties to the UN Framework Convention on Climate Change*). Ua ho‘omaika‘i aku ‘o Pōpe Francis i kālā ku‘ikahi honua a ‘ōlelo aku i nā lāhui "e hahai pono i ke ala e hiki mai ana, a me ka mana‘o e ulu mau ana o ka lokahi."

Kokoke ka lāhui a pau o ka honua i ‘ae i nā ‘aelike o Paris, nōna nā Dhnyēya kaiaupuni a me nā ho‘okō kālā. (E laila ua kau inoa ‘o Patekikena Barack Obama i kahi palapala e ho‘okō ai i ka USA i kēia ma 2016, akā i ka makahiki 2017, ua ‘ōlelo ‘o US Patekikena Donald Trump ‘a‘ole e ‘ae ‘o ‘Amerika i nā ‘aelike i ‘ae ‘ia i Paris. mai ‘Eulopa a me nā wahi ‘ē a‘e he hui o ka honua.) Ua ‘ōlelo ‘o Pōpe Francis ma hope o ke kanaka "e iho i lalo" inā ‘a‘ole ia e hana i kāna mau ho‘ololi e pili ana i ke aniau.

‘Oia ‘a‘one mea makemake e hana i ka ea haumia, pōloli, ‘ilihune, pilikia, a me nā mea ‘ē a‘e, e ho‘ā‘o anei ke kanaka i nā Dhnyēya o ka United Nations 2030 agenda a / a i ‘ole nā ‘aelike Paris e ho‘oponopono i nā pilikia e kū nei i ke kanaka?

ka Track Record o ka United Nations

Ua ho'okumu 'ia a ho'okumu 'ia ka United Nations ma 24 'Okakopa 1945, ma hope o ke Kāua Honua II, i mea e pale ai i kahi hākakā 'ē a'e a ho'ā'o e ho'olika i ka malunia ma ka honua. I kōna ho'okumu'ia'ana, he Si mau lāā o ka UN; aia 193 i kēia manawa.

He mau haneli, nā 'a'ole he mau tausani, nā paio a puni ka honua mai ka wā i ho'okumu 'ia ai ka United Nations, akā 'a'ole i loa'a iā mākou ka mea e hiki ke wehewehe 'ia 'o ke Kāua Honua 'ekolu.

Ke mana'o'i'o nei kekahi 'o ka hui 'ana o ka honua e like me ka United Nations e ho'olaha nei, i hui pū 'ia me ke 'ano o ka interfaith a me ke ecumenical asenda a Pope Francis a me nā alaka'i ho'omana 'ē a'e e ho'ā'o nei e hāpai , e lave mai i ka malunia a me ke pōmaika'i.

Eia na'e, 'a'ole maika'i ka mo'olelo o ka United Nations e hana i kēia. Ma waho a'e o ka hui o nā hākakā kōua mai ka wā i ho'okumu 'ia ai ka United Nations, nui ka miliona o ka pōloli, ka po'e manuka, a / a 'ilihune paha.

Ma kahi o ho'okahi makahiki i hana aku nei, ua ho'omaka ka United Nations e ho'okō i kāna mau *Millennium Development Goals* . 'Evalu "mau Ohu'aha ho'omohala," akā 'a'ole i kōle'a kēia, e like me ka UN pono'i. No laila, i ka makahiki 2015, ua 'ae 'ia kāna mea i kapa 'ia 'o "17 Sustainable Development Goals". Mana'o maika'i kekahi. Mana'o kekahi po'e he mana'o utopia.

Ma kahi o ka utopia, ma ka lā 6 o Mei, 2015, ua 'ōlelo 'o Pope Francis ua moe'uhane 'o ia i kahi utopia kanaka 'Eulopa e hiki i kāna 'ekalesia ke kōkua i kēlā 'āina e loa'a. Akā na'e, e lilo ka moe'uhane o ka Pope i moe'uhane (cf. Hoikeana 15).

Eia paha kekahi hui a me ka holomua, akā...

Wahi a Merriam Webster's Dictionary , 'o ka utopia "he wahi ho'ono'o kahi i kōpono ai ke auou, nā kānāwai, a me nā kūlana pili kanaka." Ua a'o mai ka Balbala 'a'ole hiki i ke kanaka ke ho'oponopono i kāna mau olikia ma kāna hō:

23 E ka haku, ua ike au, aole iloko ona ino ka aoao o ke kanaka:
'A'ole i ke kanaka hele ke kuhikuhui i kona mau kapuwai. (Ieremia
10:23, NIKJV a pau ke 'ole i kuhikuhui 'ia)

Ke a'o nei ka Baibala e hā'ule ka hui honua:

16 Aia ma ko lakou aoao ka luku a me ka po'ino; 17 Aole lakou i ike
i ka aoao o ka malū. 18 Aole makau i ke Akua imua o ko lakou mau
maka. (Roma 3:18-19)

Eia nō na'e, nui nā kānaka e hana nei i ko lākou 'ike 'ana i kāhi kāiāulu
utopia a i kekahi manawa e ho'ā'o e komo i ka ho'omana. Aka, aheane aole
makemake kekahi e hana i na aoao o ke Akua oiaio hookahi. 'A'ole ia he
holomua 'ole i kekahi o nā Ohayā o United Nation a i 'ole ka Vatican. E
loa'a kekahi (a maika'i ka nui o nā Ohayā), a me kekahi mau hemahema.

'Oia'i'o, a ma hope paha o ka hākakā nui, e 'ae 'ia a ho'opa'a 'ia kāhi
'ano o ka maluhia honua (Daniel 9:27). I ka wā e hiki ai, nui ka po'e e
mana'o wāhane'e e lawe mai ana ke kanaka i kāhi hui maluhia a utopia.

He nui ka po'e e lawe 'ia e ia 'utopian holomua' (cf. Ezekiel 13:10) a me
nā hō'ailona like 'ole a me nā mea kūpanaha (2 Masalonika 2:9-12). Ka
na'e pehē 'e he Tōhi Tapū 'e 'ikai te ne ma'u ia 'a e melino (Maniela
9:27; 11:31-44), neoneo 'a e me'a 'oku 'i ai 'a e kau taki (1 Masalonika
5:3; 'Isaia 59:8).

'O ka mana'o, ma waho o Iesū (cf. John 15: 5; Matthew 24: 21-22),
hiki i ke kanaka ke lawe mai i ka utopia i kāia 'manawa ino i kāia manawa'
he euanelio wāhane'e ia (Galatia 1: 3-10).

Inā 'a'ole hiki i ke kanaka wale nō ke lawe mai i ka utopia, hiki anei i kekahi
'ano utopia?

'Ae.

Na ke aupuni o ke Akua e ho'omaike'i maike'i loa i kēia honua a ma hope aku.

2. I su'e ka'i suvāntānō upadēsa āoyō?

‘Oku ako‘i mai ‘e he mohi mapú ko he sipinisa utopian, ‘oku ui ko e Pule‘ansa ‘o e ‘Otua, te ne fakapuli atu ‘a e nsaahi pule‘ansa tansata (Maniela 2:44; Fakahā 11:16; 19:1–21).

I ka ho‘omaka ‘ana o Iesú i kāna ‘oihana lehulehu, ua ho‘omaka ‘o ia ma ka ha‘i ‘ana i ka *‘evanelio o ke aupuni o ke Ekua*. Eia ka mea a Mank i noike ai:

¹⁴ ¶ Mahope iho o ka paa ana o Ioane iloko o ka halepauhaha, hele mai la o Iesu i Galilaia, e hai ana i ka evanelio no ke aupuni o ke Ekua, ¹⁵ i ka i ana mai, ua hiki mai ka manawa, a ua kokohe mai nei ke aupuni o ke Ekua. E mihi, a e manaoio i ka evanelio” (Mankio 1:14–15).

‘O ka hua‘ōlelo evanelio, mai ka hua‘ōlelo Helene i unuhi ‘ia ‘o *evangelionna*, a ‘o ia ho‘i, “ka leka maika‘i” a i ‘ole “ka nūhou maika‘i.” ‘I he Euakava Eo‘ou, ko e fo‘i lea faka-piliiki ko e “pule‘ansa,” ‘oku fekau‘aki mo e pule‘ansa ‘o e ‘Otua, na‘e lea ‘i he mei he 149 taimi ‘i he UKJV mo e 151 ‘i he *Douay Rheims Bible*. Mai ka hua‘ōlelo Helene i unuhi ‘ia ma ke ‘ano he *basilea* e hō‘ike ana i ke aupuni a i ‘ole ke aupuni ali‘i.

‘O nā aupuni kanaka, a me ke aupuni o ke Ekua, he ali‘i ko lākou (Hō‘ike 17: 14), uhi lākou i kahi ‘āina (Hō‘ike 11: 15), he mau kānāwai ko lākou (Isaia 2: 3-4; 30: 9), a loa‘a iā lākou. nā kumuhana (Luka 13:29).

Eia ke a‘o mua a Iesu i kākau ‘ia e Matalo:

²² Kaahela ae la o Iesu i Galilaia a pau, e ao ana iloko o ko lakou mau halehalawai, e hai ana i ka evanelio o ke aupuni (Matalo 4:23).

Ua kākau oū ‘o Matthew:

²⁵ Kaahela ae la o Iesu i na kulanakauhale a me na kauhale a pau, e ao ana iloko o ko lakou mau halehalawai, e hai ana i ka evanelio o ke aupuni (Matalo 9:35).

Hō‘ike ke kaupoha hou e noho ali‘i mau ana ‘o Iesú:

23 E e noho ahi 'i 'o ia ma luna o ka 'onana a lakou a mau loa aku, a 'o kona aupuni 'a'ole e pau (Luka 1:33).

Wa kākāu 'o Luka 'o ke kumu i ho'ouna 'ia ai 'o Iesu e ha'i i ke aupuni o ke Akua. E nānā i ka mea a Iesu i a'ō mai ai:

43 'I maia 'o ia iā lākou, "He pono ia'u e ha'i aku i ke aupuni o ke Akua i nā kūlanakauhale 'ē a'e, no kēia mea i ho'ouna 'ia mai ai au" (Luka 4:43).

Wa lohe paha 'oe i kēia ha'i 'ōlelo? Wa 'ike anei 'oe i ka mana'o o ka ho'ouna 'ia 'ana mai o Iesu e ha'i i ke aupuni o ke Akua?

Wa kākāu oū 'o Luka ua hele 'o Iesu e ha'i i ke aupuni o ke Akua:

10 E hoi mai ka ope lunaolelo, hai aku la lakou ia ia i na mea a pau a lakou i hana'i. Lave ae la oia ia lakou, a hele ma kahi mehana no ke kūlanakauhale i kapaia o Betesaida. " E ike na kanaka, hana'i aku la lakou ia ia; a hooikia mai la oia ia lakou a olelo aku la ia lakou no ke aupuni o ke Akua (Luka 9:10-11).

Wa a'ō mai 'o Iesu 'o ke aupuni o ke Akua ka mea nui loa no ka po'e e hana'i iā ia:

33 Eka, e imi mua i ke aupuni o ke Akua a me kana pono (Mataio 6:33).

31 Eka, e imi oukou i ke aupuni o ke Akua, a e haawi mai kēia mau mea a pau ia oukou. 32 Mai maka'u, e ka 'onana 'u'uku, no ka mea, 'o ka makemake o ko 'oukou Makua e hā'awi iā 'oukou i ke aupuni (Luka 12:31-32).

E imi mua na kristiano i ke aupuni o ke Akua. Hana lākou i kēia ma ka hana 'ana i kēia i ko lākou mea nui ma ka noho 'ana e like me kā kristo makemake iā lākou e ola a me ka nānā 'ana i kona ho'i 'ana mai a me kona aupuni. Eka na'e, 'o ka hapa nui o ka po'e i ha'i iā kristo, 'a'ole 'imi wale lākou i ke aupuni o ke Akua, 'a'ole lākou i 'ike i ke 'ano. He nui

ka po‘e i mana‘o wahane‘e ‘o ke kono ‘ana i ka politika honua ka mea a ke Akua i mana‘o ai mai nā Kanistiano. Ma ka hoomaopopo ole i ke aupuni o ke Akua, aole lakou i ike

e noho i kēia manawa e like me ka mea e pono ai a maopopo paha i ke kumu o ka hemahema o ke kanaka.

E hō‘omaopopo ho‘i e hā‘awi ‘ia ke aupuni i kahi ‘ohana li‘ili‘i (cf. Roma 11: 5). Pono ka hā‘aha‘a e makemake e lilo i ‘āpana o ka ‘ohana li‘ili‘i maoli.

‘A‘ole i ho‘okumu ‘ia ke aupuni o ke Akua ma ka honua

Ua a‘o mai ‘o Iesū e pule kāna po‘e haumāna e hiki mai ke aupuni, no laila ‘a‘ole i loa‘a iā lakou.

¹ E ko makou Makua i ka lani, e hoaniā kou inoa. 10 E hiki mai kou aupuni. Hana ‘ia kou makemake (Mataio 6:9-10).

Hoouua aku la o Iesu i kana poe haumana e hai aku i ke aupuni o ke Akua:

¹ ¶ Ho‘ākoakoa maila ia i kāna po‘e haumāna he ‘umikumamālua, hā‘awi maila ia i ka mana no lakou a me ka mana ma luna o nā daimonio a pau, a e ho‘ōla ho‘i i nā ma‘i. ² Ua hoouua aku oia ia lakou e hai aku i ke aupuni o ke Akua (Luka 9:1-2).

Ua a‘o mai ‘o Iesū ‘a‘ole ‘o kona alo wale nō ke aupuni, no ka mea, ‘a‘ole i ho‘okumu ‘ia ke aupuni ma ka honua ia manawa, no laila ‘o ia i hana ai i ka mea āna i mahiki aku ai i nā daimonio ma kona inoa i kēlā manawa:

²² Aka, ina au i mahiki aku i na daimonio ma ka Whane o ke Akua, he oiaio, ua hiki mai ke aupuni o ke Akua maluna o oukou (Mataio 12:28).

ʻEia ke aupuni ‘oia‘i‘o i ka wā e hiki mai ana - ‘a‘ole ma ‘ane‘i i kēia manawa e like me ka hō‘ike ‘ana o Manako.

47 E ina e hooihihia mai kou maka ia oe, e poalo ae ia mea. 'Oku lelei anse ke hū ki he pule'ansa 'o e 'Otuá 'aki 'a e mata 'e taha, 'i he mā'u 'a e mata 'e ua 'o kili ... (Mā'ake 9:47).

48 Nana ae la o Iesu a puni, i mai la i kana poe haumana, Nani ka pilikia o ke komo ana o ka poe waiwai iloko o ke aupuni o ke Akua! 49 Kāhaha iho la ka naau o na haumana i kana olelo. Olelo hou mai la o Iesu ia lakou, i mai la, E na pokii, he pilikia loa ke komo ana o ka poe paulele i ka waiwai i ke aupuni o ke Akua! 50 'Oku fainosofua ke hū 'a e kāmelo 'i he mata 'o e kui 'i he tansata koloa'ia ke hū ki he pule'ansa 'o e 'Otuá" (Mā'ake 10:23-25).

51 He 'ōia'i'o ka'u e 'ōlelo aku nei iā 'oukou, 'a'ole au e inu hou i ka hua o ke kumu waina a hiki i ka lā e inu ai au i ka mea hou i ke aupuni o ke Akua" (Mareko 14:25).

48 'O Iosepa no 'animatia, he lālā 'ana kūkā ko'iko'i, e kali ana 'o ia i ke aupuni o ke Akua, e hele mai ana a me ka ikaika... (Mareko 15:43).

Ua a'o mai 'o Iesū 'a'ole i kēia manawa ke aupuni i kēia ao:

48 Olelo mai la o Iesu, 'ole no kēia ao ko'u aupuni. Ina no kēia ao ko'u aupuni, ina ua kaha ko'u poe kauwa, i haavi ole ia'ku au i na Iudaiō; aka, i kēia manawa, 'ole no kēia wahi ko'u aupuni" (Ioane 18:36).

Ua a'o mai 'o Iesū e hiki mai ke aupuni ma hope o kōna ho'i 'ana mai i 'eli'i:

41 Eia hiki mai ke kēiki a ke kanaka me kōna nani, a o na anela a pau pu me ia, alaila e noho no ia maluna o kōna nohoalii nani. 42 E hoakakōpala mai ko na aina a pau imua ona, a e hooakaawale ae oia ia lakou i kekahi i kekahi, e like me ke kāhuniipa i hooakaawale i na hipa a me na kao. 43 E e hooonono oia i na hipa ma kōna lima akau, a i na kao ma kōna lima hema. 44 E laila e 'ōlelo aku ke 'eli'i i ka po'e ma kōna lima 'ākau, E hele mai 'oukou, e ka po'e i ho'omāika'i 'ia e ko'u Makua, e komo 'oukou i ke aupuni i

ho‘omākaukau ‘ia no ‘oukou mai ka ho‘okumu ‘ana o ke ao nei (Matthew 25:31-34).

ʻO ka mea, ‘a‘ole i ‘ane‘i ke aupuni o ke ʻĀkua, ‘a‘ole mākou e ‘ike i kahi utopia maoli a hiki i ka wā i ho‘okumu ‘ia ai. ʻO ka mea, ‘a‘ole maopopo ka hapa nui i ke aupuni o ke ʻĀkua, ‘a‘ole lākou i ho‘omāopopo i ke ‘ano o kāna aupuni aloha.

‘Oku ‘ikai hoko mai ‘a e ʻOule‘ānsa ‘o e ‘Otuá “kae ‘oua ‘a e kākai ‘o e kau Senitailé” (Loma 11:25)—pea na‘e ‘ikai ke hoko ia.

ʻUa like ka Iesu olelo i ke aupuni?

ʻUa wehewehe ‘o Iesū i ke ‘ano o ke aupuni o ke ʻĀkua:

26 I mai la ia, ʻUa like ke aupuni o ke ʻĀkua me ke kanaka e lulu iho i ka hua ma ka lepo, 27 ʻE i hiamoe ia i ka po a ala ae i ke ao, a opuu a ulu ka hua, aole ia i ike. 28 ʻO ka mea, hoohua wale mai ka honua i ka hua; 29 ʻĀka, i ka wa e oo ai ka palaa, hooakomo koke oia i ka pahikakiwi, no ka mea, ua hiki mai ka ohia ana” (Manako 4:26–29).

18 I mai la ia, ʻUa like ke aupuni o ke ʻĀkua me ke aha? Me ke aha la au e hoohalike ai? 19 ʻUa like ia me ka hua sinapi a ke kanaka i lawe ai a kanu iloko o kana mala; a ulu a‘ela a lilo i lā‘au nui, a pūnana nā manu o ka lewa ma kona mau lāwā. 20 ʻE olelo hou mai la ia, Me ke aha la au e hoohalike ai i ke aupuni o ke ʻĀkua? 21 ʻUa like ia me ka hu a kekahi wahine i lawe a huna i na sato palaa ekolu, a pau ia i ka hu” (Luka 13:18–21).

Ke hoike mai nei keia mau olelonana, i kinohi, he wuku ke aupuni o ke ʻĀkua, aka, e nui ana.

ʻUa kākau pū ‘o Luke:

22 ʻE hele mai lakou mai ka hikina a me ke komohana, mai ke kukulu akau a me ke kukuluhema, a e noho ilalo i ke aupuni o ke ʻĀkua (Luka 13:29).

Na laila, e loa‘a i ke aupuni o ke Akua nā kānaka mai nā wahi a pau o ka honua. ‘E‘ole ia e kaupalena ‘ia i ka po‘e i loa‘a ka ‘ohana ‘Isira‘ela a i ‘ole nā hui lāhui. E noho mai na kanaka mai na wahi a pau i keia aupuni.

Luka 17 a me ke aupuni

Luka 17:20-21 pilihua kekahi. Ma mua o ka hele ‘ana i kālā, e ‘ike e ‘ai maoli nā kānaka i ke aupuni o ke Akua:

¹⁹ "Domaiikai ka mea e ai i ka benena iloko o ke aupuni o ke Akua!" (Luka 14:15).

Na ka mea e ‘ai ka po‘e (i ka wā e hiki mai ana) i ke aupuni o ke Akua, ‘a‘ole ia he mea i waiho ‘ia i loko o ko lākou na‘au i keia manawa, ‘oia nā unuhi kuhī heva ‘ole o Luka 17:21 e mana‘o ‘ē a‘e.

‘E lava ke tokoni ‘a e liliu ‘a Moffatt ‘o e Luka 17:20-21 ki na ni‘ihai ke mahino:

²⁰ E i ka ninawa ana e ka poe Parisaio i ka wa e hiki mai ai ke aupuni o ke Akua, i mai la ia ia lakou, ‘ole e hiki mai ke aupuni o ke Akua e like me ka oukou mana e ike; ²¹ ‘E‘ole loa e ‘olelo mai kekahi, Eia nō, ‘a‘ole ho‘i, Eia ia; no ka mea, eia nō ke aupuni o ke Akua i waena o ‘oukou. (Luka 17:20-21, Moffatt; see also NRSV and ESV translations)

E ho‘omaopopo i ka ‘olelo ‘ana o Iesū i ka po‘e Parisaio i ho‘ohuli ‘ole ‘ia, kīno, a ho‘okamēni. "I mai la o Iesu ia lakou," - na ka poe Parisaio i ninau ia Iesu i ka ninau. Hoole lakou i ka ike ia ia.

Eia lākou i loko o ka Ekalesia? ‘E‘ole!

‘E‘ole ‘o Iesū e kama‘ilio e pili ana i kahi halepule e ho‘onohonoho koke ‘ia. ‘E‘ole ‘o ia i kama‘ilio e pili ana i nā mana‘o i loko o ka ho‘ono‘o a i ‘ole ka pu‘uwai.

Ua kama'ilio 'o Iesu no kona ali'i! Aole i ninau aku ka poe Parisaio ia ia no ka ekalesia. Aole lakou i ike i kekahi ekalesia o ke kaupuna hou e hoomaka koke ana. 'A'ole lakou i ninau e pili ana i kahi 'ano mana'o nani.

Inā mana'o kekahi 'o ke aupuni o ke Akua 'o ia ka EKALESTIA - a 'o ke aupuni o ke Akua "i loko" o ka po'e Parisaio - 'o ka EKALESTIA i loko o ka po'e Parisaio? 'A'ole maopopo!

He 'aka'aka kēlā 'ano hopena 'a'ole anei? 'I he taimi nā'e liliu ai 'e he nsaahi liliu faka-Protesanēti 'a e kōnā 'o e Luka 17:21 'o penē "ko e Pule'ānā 'o e 'Otua 'oku "i loto 'iate kinimoutou" (δικλνυ/κλνυ), nā'e 'i hono liliu 'e he katolika *New Jerusalem Bible 'a ia 'oku 'i hono loto 'a e Pule'ānā 'o e 'Otua.*

'O Iesu ka mea i waena o ka po'e Parisaio. I kēia manawa, mana'o ka po'e Parisaio ua kali lakou i ke aupuni o ke Akua. Aka, ua kuhinewa lakou. Ua wehevehe 'o Iesu 'a'ole ia he aupuni kūloko, a i 'ole aupuni palena no nā iudaiio wale nō, e like me kā lakou i mana'o ai ('a'ole ho'i he 'ekalesia e like me ka mana'o o kekahi). 'A'ole 'o ke aupuni o ke Akua kekahi o nā aupuni kanaka a 'ike 'ia e hiki ai i nā kēnaka ke kuhikuhī a 'ike paha, a 'ōlelo, "Eia 'o ia"; ai'ole "'o ia ke aupuni, ma laila."

Na'e fanau'i 'a Sisū, 'a ia ke hoko ko e Tu'i 'o e Pule'ānā ko iā, 'o hānā ko ia nā'ā he tala ane kia Pilato (Sione 18:35-37). E ho'omāopopo i ka ho'ohana 'ana o ka Baibala i nā hua'ōlelo "ke ali'i" a me ka "aupuni" (es Daniel 7 : 17-18,23). 'O ke ali'i o ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana, e kū ana ma hope o ka po'e Parisaio. Akā 'a'ole lakou i 'ike iā ia 'o ko lakou ali'i (Ioane 19:21). Ke ho'i mai 'o ia, e hō'ole ka honua iā ia (Revelation 19:19).

Ua hele 'o Iesu, ma nā pouku ma hope o Luka 17, e wehevehe i kona hiki 'āna mai, i ka pā e noho ali'i ai ke aupuni o ke Akua i ka honua a pau (e ho'omau ana me ka Moffatt no ka kūlike ma kēia mokuna):

²² I mai la ia i kana poe haumana, E hiki mai ana na la e ake hui ai oukou, me ka makemewa, i loaa ia oukou kekahi la o ke kaiiki a

ke kanaka. ²² E 'ōlelo auane'i nā kānaka, ʻAia ho'i ia; 'Ea, aia no ia!' mai hele aku oukou i waho, ²³ hoi e holo aku mahope o lakou ; ²⁴ ʻAka, e hoomanawanui mua oia i ka ehaeha hui, a e hooloia e keia hanauna. (Luke 17:22-25 , Moffatt)

Ua 'ōlelo 'o Iesū i ka uila uila, e like me ka Mataio 24:27-31, e wehewehe ana i kona hiki 'ana mai e noho ali'i i ka honua holo'oko'a. 'E'ole 'o Iesū i 'ōlelo 'a'ole hiki i kona po'e kānaka ke 'ike iā ia i kona ho'i 'ana mai.

'E'ole 'ike ka po'e iā ia 'o ko lākou ali'i (Revelation 11:15) a e kawa aku iā ia (Revelation 19:19)! He hui ka po'e e mana'o 'o Iesū ka Anichrist. Na'e 'ikai pehē 'e Sisū ko e Pule'ansā 'o e 'Otua 'i he kau fālesī ko iā—Na'ā ne tala ki he nsaani feltu'u kehe 'e 'ikai ke nau 'i he Pule'ansā koe'uhi ko 'enau fakalalakaka (Mātiu 23:13-14). 'E'ole ho'i 'o Iesū i 'ōlelo e lilo ka Ekalesia i aupuni.

'O ke aupuni o ke Akua kahi mea e hiki ai i nā kānaka ke komo i kekahi lā - e like me ke alahouana o ka po'e pono! 'E'ole na'e 'o 'Abrahamama a me nā kūpuna 'ē a'e i laila (cf. Hebrews 11:13-40).

Ua 'ike ka po'e haumāna 'a'ole i loko o lākou ke aupuni o ke Akua i kēlā manawa, a ua 'ike 'ia e like me kēia, ka mea i hiki mai ma hope o Luke 17:21, hō'ike:

” E i ko lakou lona ana i keia mau mea, ʻolelo mai la oia i kekahi oletonane hou, no ka mea, ua kokoke ia i Ierusalem, a ua mana'o lakou e ike koke ia ke aupuni o ke Akua (Luke 19:11).

Ua maopopo ke aupuni i ka wā e hiki mai ana

Oheha 'oe e 'ike ai i nā kokoke mai ke aupuni? Ko e kōnsa 'o e fahu'i ko iā, na'e hiki 'e Sisū 'a e nsaani me'a na'e hoko 'o e kīkīte (Luke 21:8-25) pea ako'i:

²² E nana i ka laau filu, a me na laau a pau. ²³ I ka wā e 'ōpu'u ai lākou, e 'ike nō 'oukou, a ua kokoke mai ke kauwela. ²⁴ Oela hoi

oukou, i ka wā e like ai oukou i kēia mau mea e hana ana, e like
oukou ua kokoke mai ke aupuni o ke Akua (Luka 21:29-31)).

Ua makemake ‘o Iesū e hahai kāna po‘e kānaka i nā hanana wānana e ‘ike
i ka wā e hiki mai ai ke aupuni. Na‘e pēhē ‘e Sisū ki he‘ene kakāi ke nau
tokansa mo tokansa ki he nsaahi me‘a na‘e kīkīte (Luka 21:36; Ma‘ake
13:33-37). ‘Oiai nā ‘ōlelo a Iesū, he nui ka ho‘emi ‘ana i ka nānā ‘ana
i nā hanana pili honua.

Ma Luka 22 e 23, ua hōlike hou mai o Iesū, o ke aupuni o ke Akua, he
mea ia e hōkōia ma kēia mua aku i kāna ao ana.

¹⁵ Ua makemake nui au e ‘ai pū me ‘oukou i kēia mōliapala ma mua
o ko‘u ‘eha ‘ana; ¹⁶ Na ka mea, ke ‘ōlelo aku nei au ia oukou, aole
au e ai hou ia mea, a hōkō ia iloko o ke aupuni o ke Akua. ¹⁷ Latalau
iho la ia i ke kīāna, hoomaikāi aku la, i mai la, E lāve oukou i kēia,
a e mahete ia oukou iho; ¹⁸ Na ka mea, ke ‘ōlelo aku nei au ia
‘oukou, ‘a‘ole au e iho i ka hua o ke kumu waina, a hiki mai ke
aupuni o ke Akua” (Luka 22:15-18).

²⁰ Akā, ‘o kekahi o ka po‘e hana hewa i kaulia pū me ia ma ke
ke‘a, ua ‘ōlelo hō‘ihō ‘o ia ia ia, ‘i akula, inā ‘o ‘oe ka Mesia, e
ho‘ōla ‘oe ia ‘oe iho, a e ho‘ōla ho‘i ia mākou. ²² Pēhē aku la kōna
hōa ia ia, i aku la ia ia, Aole anei oe i makau i ke Akua? Na ka
mea, ua ho‘āhewa pu oukou me ia. ²¹ E he pono ho mākou, ho ka
mea, ua pono mākou; ²² I aku la ia ia Iesū, E ka Haku, e hoomānau
mai oe ia‘u i kou hiki ana i kou aupuni. ²³ ‘I maika ‘o Iesū ia ia,
‘Oia‘i‘o, ke ‘ōlelo aku nei au ia ‘oe, i kēia lā ‘o ‘oe pū kekahi me
a‘u i loko o ka Paradiiso. (Luka 23:39-43, Aramaic ma ka
‘ōlelo Pelekaniā.

‘A‘ole hiki mai ke aupuni o ke Akua i ka wā i pēpēhi ‘ia ai ‘o Iesū e like
me kā Manako lāua ‘o Luka i hō‘ike mai ai ia mākou:

⁴³ ‘O Iosepa ho ‘animatia, he lālā ‘ana kūkā ko‘iko‘i, e kali ana ‘o
ia i ke aupuni o ke Akua, e hele mai ana a me ka ikaika... (Manako
15:43).

³ Nō Animataia ia, he kulanakauhale o ka poe Iudaio, a e kali ana no hoi i ke aupuni o ke Akua (Luka 23:51).

Ma hope o ke alahouana (1 Corinthians 15: 50-55) e hānau hou ‘ia nā Karistiano e komo i ke aupuni o ke Akua, e like me kā Ioane i kākau ai:

³ Oletō mai la o Iesu ia ia, i mai la, Oiaio, he oiaio ka’u e oletō aku nei ia oe, ina e hānau hou ole ia, aole e hiki ia ia ke ike i ke aupuni o ke Akua. ⁴ Nīnau aku la o Nikodemō ia ia, Oheea la e hiki ai ke hanaia ke kanaka i kona wa aemakule? E hiki anei ia ia ke komo hou iloko o ka opu o kona makuhāhine a hānau? ⁵ Oletō mai la o Iesu, "He oiaio ka’u e oletō aku nei ia oe, ina aole e hanaia kekahi i ka wai a me ka Uhane, aole hiki ia ia ke komo i ke aupuni o ke Akua (Ioane 3:3-5).

‘O ka po‘e kānaka o ke Akua wale nō e ‘ike i ke aupuni hope loa o ke Akua.

‘Ehō e ho‘omaopopo hou ‘oe ma hope o ko Iesu ala hou ‘ana, ua a‘o hou ‘o ia e pili ana i ke Aupuni o ke Akua:

³ Ua hō‘ike ‘o ia ia iho e oia ana ma hope o kona ‘eha ‘ana ma nā hō‘ailona hewa ‘ole he nui, i ‘ike ‘ia e lākou i nā tā he kanahā, a ‘ōletō ‘o ia i nā mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua (Acts 1: 3).

‘O ka ‘ōletō mau a me ka hope a Iesu i hā‘awi ai e pili ana i ke aupuni o ke Akua! Ua hele mai ‘o Iesū ma ke ‘ano he ‘olele e a‘o e pili ana i kālā Aupuni.

Nā‘e toe fēkau ‘e Sisū ‘a e ‘Aposetolo ko Sione ke ne tohi fēkau‘aki ma e Oule‘ansa milenia ‘o e ‘Otuā ‘e hoko ‘i he māmanā. E nānā i ka mea āna i kauoha ai ia Ioane e kākau:

⁴ Ike aku la au i na uhane o ka poe i okiia ke poe no ko lakou hoike ana ia Iesu, a no ka oletō a ke Akua, ka poe i hoomana ole i ka holoholona a me kona kii, aole hoi i loaā ka hoailona ma ko lakou lae, a me ko lakou mau lima. E nōno lakou a nōno alii pu me Kristo i hōkahi tausani makahiki (Hoikeana 20:4).

Ua a'ō ka po'e Kāristiano mua e noho ke aupuni mīlenio o ke Akua ma ka honua a pāni i nā aupuni o ke ao nei e like me kā ka Baibala e a'ō ai (cf. Revelation 6:10, 11:15).

Do ke aha, inā he mea ko'iko'i ke aupuni o ke Akua, 'a'ole anei i lohe nui 'ia e pili ana iā ia?

Do ka mea, ua kapa 'ia 'o Iesu he mea pohihini:

"I mai la oia ia lakou, Ua haavili mai ia oukou e ike i ka mea pohihini o ke aupuni o ke Akua; aka, i ka poe māwahā, ua hiki mai na mea a pau ma na olelonane (Mark 4:11).

I kāia mau lā, he mea pohihini ke Aupuni 'oia'i'ō o ke Akua i ka hapa nui o ka ho'olālā a ke Akua (e nānā pū i kā mākou ouke mānuahi, ma ka pūnaewele ma www.ccoos.org i kapa 'ia: [The MYSTERY of GOD'S PLAN: Why did God Create Anything? Do ke aha ke Akua i hana ai iā 'oe. ?](#)).

E no'ono'ō ho'i, ua 'ōlelo mai 'o Iesu e hiki mai ana ka hopena (koke) MAHOPE Iho o ka hō'i 'ia 'ana o ka 'euanelio o ke aupuni ma ka honua a pau i mea hō'ike.

¹⁰ E e hāia'ku kēia euanelio o ke aupuni ma ka honua a pau i mea hoike i na aina a pau, alaila e hiki mai ka hopena (Mataio 24:14).

'O ka hō'i 'ana i ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua he mea nui a pono e ho'okō 'ia i kāia mau mānawa hope. He "'ōlelo māka'i" 'oia ke hā'awi nei i ka mānā'olana maoli i nā mā'i o ke kānaka, 'oia nā mea a nā alaka'i politika e a'ō ai.

Inā 'oe e no'ono'ō i ka 'ōlelo a Iesu, pono e a'ō ka 'ekalesia Kāristiano 'oia'i'ō e hō'i aku i kāia 'euanelio o ke aupuni i kāia mānawa. 'O kāia ke kumu nui o ka Ekalesia. E no ka hana pono 'ana i kāia, pono e ho'ohana 'ia nā 'ōlelo he nui. 'O kāia ka mea a ka *Continuing Church of God* e

ho'oihaka nei e hana. E 'o ia ke kumu i unuhi 'ia ai kēia puke i nā 'ōlelo he nui.

Ua a'ō 'o Iesū 'a'ole e 'ae ka hapa nui i kona ala:

¹³ E komo ma ka puka ololi; no ka mea, he ākea ka 'iuka, he ākea ho'i ke ala e hiki aku ai i ka māke, a ua nui ka po'e i komo ma laila. ¹⁴ No ka mea, he ololi ka iuka, he piliika hoi ke ala e hiki aku ai i ke ala, a he kakaihana ka poe loa ia. (Mataio 7:13-14)

'O ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua ke alaka'i i ke ala!

He mea hoihoi paha ke ho'omaopopo 'ana, 'oia'i 'o ka hapa nui o ka po'e e 'ōlelo nei he kristiano 'a'ole i pōina i ka mana'o 'o ka mana'o nui o kristo i ka ha'i 'ana i ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua ho'omaopopo pinepine ka po'e kālaihonua a me nā mea kākau mo'olelo 'o ia ka mea a ka Baibala e a'ō maoli ai.

Ka na'e, na'e 'amanaki 'e Sisū, 'a ia, 'a 'Ene kau ākōnsā ke ako'i 'a e onseonsolelei 'o e pule'anea 'o e 'Otua (Luke 9: 2,60). No ka mea, e ho'okumu 'ia ke aupuni i ka wā e hiki mai ana ma luna o nā kānāwai o ke Akua, e lave mai ia i ka maluhia a me ke pōmaika'i - a 'o ka ho'olohae 'ana i kēlā mau kānāwai i kēia au e alaka'i i ka maluhia maoli (Salamo 119:165; Epeso 2:15).

E ua ikeia kēia euanelio o ke aupuni ma ke kaouha kāhiko.

3. Sum ōlā tēstāmētāmōm Iſvaranum rāiya Jānitum hatum?

‘O ka ‘ōlelo mua a me ka hope a Iesu i ho‘opa‘a ‘ia, ‘o ia ka ha‘i ‘ana i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua (Mareko 1:14–15; Acts 1:3).

‘O ke aupuni o ke Akua kekahi mea i ‘ike ‘ia e ka po‘e Iudaio i ka wā o Iesū e like me ka mea i ‘ōlelo ‘ia ma kā lākou palapala hemolele, a mākou e kapa nei i kēia manawa ‘o ke Kaūaha Kahiko.

Ua a‘o ‘o Daniel e pili ana i ke Aupuni

Ua kākau ke kāula ‘o Daniela:

¹⁴ ‘O ka ha o ke aupuni, e like auanei ia me ka ikaika o ka hao, i ka wā e waiwai ai ka hao a e waiwai ai na mea a pau; a e like me ka hao e waiwai ai, oia no e waiwai ai ia aupuni a e

wāwahi i na mea e ae a pau. ⁴¹ Nō ka mea, ua ‘ike ‘oe i nā wāwae a me nā manamana wāwae, he pālolo a ka potera kekahi, a he hao kekahi, e māhele ‘ia ke aupuni; ʻAia nō ka ikaika o ka hao i loko ona, e like me kou ‘ike ‘ana i ka hao i hui pū ‘ia me ka pālolo. ⁴² ʻE e like me nā manamana wāwae o nā wāwae he hao kekahi, a he pālolo kekahi, pēlā nō ke aupuni e ikaika ai kekahi, a he palupalu kekahi. ⁴³ ʻE like me kou ike ana i ka hao i hui pu ia me ka palolo, e hui pu lakou me na hua kanaka; aole nae e pili kekahi i kekahi, e like me ka hui ole o ka hao me ka palolo. ⁴⁴ ʻE i na la o keia mau alii, e kukulu auanei ke Akua o ka lani i aupuni e pau ole ana; ‘a‘ole e waiho ‘ia ke aupuni i nā kānaka ‘ē; e weluwelu a e hooopau ia mau aupuni a pau, a e mau loa no ia (Daniela 2:40-44).

¹⁸ Akā, e loa‘a i ka po‘e haiiule o ka Mea ki‘eki‘e ke aupuni, a e loa‘a iā lākou ke aupuni a mau loa aku, a mau loa aku.’ (Daniela 7:18).

²¹ Ua nānā au; a kua aku la ua pepeiao hao la i ka poe haiiule, a lanakila mai la ia lakou, ²² ʻE hiki mai ka Mea kaniho o na la , a hoookolokoloi no ka poe haiiule o ka Mea kieleke loa, a hiki mai ka manawa e noho ai ka poe haiiule i ke aupuni. . (Daniela 7:21-22)

Mai Daniela mai, ua ike kakou e hiki mai ana ka manawa e hooopau ai ke aupuni o ke Akua i na aupuni o keia ao a mau loa aku. Ua a‘o pū mākou e loa‘a i ka po‘e haiiule kā lākou kuleana i ka loa‘a ‘ana o keia aupuni.

Nui nā ‘āpana o nā wānana a Daniel no ko mākou manawa i ke ^{kanakulia 21} .

E nana i kekahi mau paku mai ke kaupua hou:

¹² ‘O nā pepeiao hao he ‘umi āu i ‘ike ai, ‘o ia nā alii he ‘umi, ‘a‘ole i loa‘a iā lākou ke aupuni i keia manawa; ¹³ Ua lokahi ko lakou mana, a e haawi aku lakou i ko lakou mana a me ka mana na ka hooloolona. ¹⁴ ʻE kua aku lakou nei i ke kēkēhina, a e lanakila auanei ke kēkēhina maluna o lakou, no ka mea, oia ka haku o na haku a me ke alii o na‘lii; a ‘o ka po‘e me ia, ua kāhea ‘ia lākou, a ua kono ‘ia, a ua kūpe‘a. (Hoikeana 17:12-14)

ʻNō laila, ‘Ike mākou ma ke kauloha kahiko a me ke kauloha hou i ka mana‘o e hiki mai ana ke aupuni houa me nā ‘āpana he ‘umi a na ke Akua e ho‘opau a ho‘okumu i kona aupuni.

Ua a‘o ‘o ‘Isaia no ke aupuni

Ua ho‘oikaika ke Akua iā ‘Isaia e kākau e pili ana i ka hapa mua o ke aupuni o ke Akua, ‘o ke tausani makahiki noho ahi i kapa ‘ia ‘o ka Millennium, penei:

¹ E kuu mai ke kookoo mai ke kumu mai o Iese, a e kuu mai ka lala mai kona aa mai. ² Maluna ona ka Whane o ka Haku, ka Whane akamai a me ka ike, ka Whane o ka Oletoo, a me ka ikaika, ka Whane ike, a me ka makau ia Iehova.

³ Aia kona olioli i ka makau ia Iehova, aole ia e hoooponopono ma ka ike ana o kona mau maka, aole hoi e hoopai ma ka lona ana o kona mau pepeiao; ⁴ Aka, e hooheva dia i ka poe ilihune me ka pono, a e hoooponopono ma ka pololei

no ka poe akamai o ka honua; E hahau no ia i ka honua me ke kookoo o kona waha, a me ka hana o kona mau lehelene e pepahi ai dia i ka poe heva. ⁵ o ke pono ke kaei o kona puhaka, a o ka oiaio ke kaei o kona puhaka.

⁶ E noho ou no ka iliohae me ke keikihiwa, E moe ou no ka leopadi me ke kao keiki, o ke keikihiwi, a me ka liona hou, a me ka mea momona ou; a na ke keiki uuku e alakai. ⁷ E ai no ka biwi a me ka bea; E moe ou ka lakou mau keiki; a e ‘ai ka liona i ka mau‘u e like me ka biwi. ⁸ E paani no ke keiki waiu ma ka lua o ka moonihoava, a e komo ke keiki i ukuniia i kona lima iloko o ka lua o ka moonihoava. ⁹ Aole lakou e hana ino, aole hoi e luku ma ko‘u mauna hoano a pau, no ka mea, e paha awanei ka honua i ka ike ia Iehova, E like me ka uhi ana o na wai i ke kai.

¹⁰ a i kela la, e loaa no ke kumu o Iese, ka mea e ku i hae no na kanaka; no ka mea, e imi ko na aina e ia ia, a e hani kona wahi maha. (Isaia 11:1-10)

‘O ke kumu a‘u i kuhikahi ai i kēia ‘o ka hapa mua a i ‘ole ka pae mua o ke aupuni o ke Akua, ‘o ia ka manawa e kiho ai ia (ma mua o ka manawa e iho mai ai ke kūlanakauhale ho‘āno, ‘o Ierusalemā hou mai ka lani mai, hō‘ike ai) a e mau ana no na makahiki hookahi tausani. Wa hō‘oia ‘o ‘Isaia i ke ‘ano kiho o kēia māhele i kona ho‘omau ‘ana me:

11 E i kela la, e kau hou mai no o Iehova i kona lima, i ka lua o ka manawa, E hoola i ke koena o kona poe kanaka i koe, Mai Asuria, a me Aisupita, Mai Paterosa mai, a mai Kusa mai, Mai Etama mai, a mai Sinara mai, Mai Hamata mai, Moku-puni o ke kai.

12 E kau no ia i ka hae no ko na aina e, E e hoakoa oia i ka poe i kipakua o ka Iseraeta, E e hooluulu i ka poe i hoopuehuia o ka Iuda, Mai na kahi eha o ka honua. 13 E ha‘alele nō ho‘i ka huāhuā o ‘Eperaima, E e ‘oki ‘ia nā ‘enemi o ka Iuda; ‘E‘ole e lili ‘o ‘Eperaima iā Iuda, ‘E‘ole e ho‘opilikia ‘o Iuda iā ‘Eperaima. 14 Aka, e lele lakou ilalo ma ka poohivi o ko Pilitetia ma ke komohana; E hoo pu lakou i na kanaka o ka hikina; E kau lakou i ko lakou lima maluna o Edoma a me Moaba; E e hoolone na kanaka o Amona iā lakou. 15 E hoopau loa ana o Iehova i ke alalo o ke kai o Aisupita; Me kona makani ikaika, e lulu oia i kona lima maluna o ka muliwai, E e hahau ia mea ma na kahawai ehiku, E e alakai i na kanaka ma kela kapa maloo. 16 E loa no ke alanui no ke koena o kona poe kanaka, ka poe e koe mai Asuria mai, E like me ka Iseraeta, i ka la i pii mai ai ia mai ka aina o Aisupita mai. (Isaia 11:11-16)

Wa ho‘oikaika ‘ia ‘o ‘Isaia e kākau:

2 i na la hope, E kukuluia ka mauna o ka hale o Iehova maluna o na mauna, E e hookiekieleia maluna o na puu; E e holo na aina a pau ilaila. 3 E hele mai na kanaka he nui, a e ololo mai, E hele kākou, e pii kākou i ka mauna o Iehova, i ka hale o ke Akua o Iakoba; E ao mai oia ia kākou i kona mau aoao, E e hele kākou ma kona mau alanui. No ka mea, mai Ziona aku e puaka aku ai ke kahawai, E me ka ololo a Iehova mai Ierusalemā mai. 4 Nana no e hooponopono iwaena o ko na aina e, E e ao mai i na kanaka he nui loa; E kui lakou i ka lakou mau pahikaua i oopata, E i ka lakou mau ihe i pahi pahi; Aole e hapa ka aina i ka pahikaua ku e i ka aina, Aole hoi lakou e ao hou i ke kaula. ... 11 E hoopahaa ia na

maka kielele, E hoohaahaahaia ka haahao o kanaka, a o Iehova wale
no ke hookelele ia ia la. (Isaia 2:2-4 , 11)

Na laila, e lilo ia i manawa utopia o ka maluhia ma ka honua. ‘O ka hope,
e mau loa ana keia, me ka noho ali‘i ‘ana o Iesu. Ma muli o na palapala
hemolele (Salamo 90:4; 92:1; Isaia 2:1; Hosea 6:2), ke a‘o nei ka
Talmud Iudai i keia mau makahiki he 1,000 (Babylonian Talmud: Tractate
Sanhedrin Folio 97a).

Ua ho‘oikaika ‘ia au e kakau i keia mau mea:

“Na ka mea, ua hanaia ke keiki na kakou, Ua haawia mai he keiki
na kakou; a ma kona poohihi ke aupuni. a e kapa ‘ia kona inoa ‘o
kupaihanaha, ‘O ka ‘olelo a‘o, ke Akua mana, ka Akua mau loa,
ke Ali‘i o ka Maluhia. ? O ka mahuhua ana o kona aupuni, a me
ka malu , ahe hope, Ma ka nohoalii o Davida, a maluna hoi o kona
aupuni, E hooponopono ia mea, a e hooakua ia ia me ka hoopono
a me ka potolei, Mai ia manawa aku, a mau loa aku. Na ka ikai
o Iehova o na kaua e hana i keia. (Isaia 9:5-7)

E nana i olelo mai o Isaia e hae mai ana o Iesu e kukulu i aupuni me ke
aupuni. ‘Oiai he nui ka po‘e e ‘olelo nei ia Iristo e ‘olelo nei i keia ‘atikala,
‘oi aku ho‘i i ka mahina ‘o Dekemaba i keia me keia makahiki, ‘a‘ole lahou
e nana i ka wanaana ‘ana ma mua o ka hana ‘ana o Iesu. Hi‘ike ka Baibala
he aupuni ko ke aupuni o ke Akua me na kaha‘wai ma luna o na kupa, a ‘o
Iesu ka luna. Ua wanaana ‘o ‘Isaia, Daniela, a me na mea ‘e a‘e.

‘O na kaha‘wai o ke Akua ke ala o ke aloha (Mataio 22:37-40; Ioane
13:10) a e ho‘omalu ‘ia ke aupuni o ke Akua ma luna o ia mau kaha‘wai.
Na laila ke aupuni o ke Akua, ‘oiai ka nui o ka honua e nana ia ia, e
ho‘okumu ‘ia ma ke aloha.

Halelu a me na mea hou aku

‘A‘ole wale ‘o Daniel laua ‘o ‘Isaia i ho‘oikaika ‘ia e ke Akua e kakau e
pili ana i ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana.

Ua ho‘oikaika ‘ia ‘o Ezekielia e kākāu e hō‘ulu‘ulu ‘ia ka po‘e o nā ‘ohana o ka ‘Isera‘ela (‘a‘ole nā Iudaio wale nō) i ho‘opuehu ‘ia i ka wā o ka pilikia nui ma ke aupuni mileniluma:

¹⁷ Nōlaila e olelo aku au, ke i mai nei Iehova ka Hāku penei, E hoakoakoa au ia oukou mai na kanaka mai, e hoululu ia oukou mai na aina mai i hoopuehuia'i oukou, a e haawi aku au i ka aina o ka Isera'ela ¹⁸ ia oukou. a e lave aku lakou i kona mau mea inainaia a pau, a me kona mau mea inainaia a pau mai laila aku. ¹⁹ E laila, e ha'awi au ia lakou i ka na'au ho'okahi, a e ha'awi au i 'uhane hou i lakou o lakou, a e lave au i ka na'au ohaaku mai loko aku o ko lakou 'i'o , a e ha'awi aku au i na'au 'i'o no lakou; hana ia mau mea; a e lilo lakou i poe kanaka no'u, a ovau auanei ko lakou Ekua. ²¹ Eka, 'o ka po'e i hahai ko lakou na'au i ka makemake i ka lakou mau mea inaina 'ia, a me ka lakou mau mea e inaina 'ia, e uku no wau i ka lakou hana ma luna o ko lakou po'o ino, wahi a Iehova ka Haku. (Ezekielia 11:17-21)

Aole e hoopuehu hou ia na mamo o na ohana a Isera'ela, aka, e hoolohe lakou i na kanawai o ke Ekua, a e hooiki i ka ai ana i na mea ino (Leviticus 11; Deuteronomy 14).

E nana i keia ma na Salamo e pili ana i ka 'euanelio o ke aupuni o ke Ekua:

²⁷ E hoomanao auanei na wela a pau o ka honua , a e huli ia Iehova, a e hoomana na ohana a pau o na aina imua ou. ²⁸ O ka mea, no Iehova ke aupuni, a oia ke alii maluna o ko na aina e. (Hialelu 22:27-28)

⁶ O kou nohoalii, e ke Ekua, mau loa no ia; 'o ke ko'oko'o o ka pono, 'o ia ke ko'oko'o o kou aupuni. (Hialelu 45:6)

¹ ¶ E oli aku ia Iehova i ke mete hou. E oli aku i ka Haku, e ka honua a pau. ² E mete ia Iehova, e hoomaikai i kona inoa; E hai aku i ka euanelio o kona hoola ana i kela la i kela la. ³ E hai aku i kona nani iwaena o ko na aina e, i kona mau mea kuapanaha hoi iwaena o na kanaka a pau. (Hialelu 95:1-3 ; Pela no hoi ma i Nalii 16:23-24)

¹⁰ E mililani aku kau mau hana a pau ia oe, E hoomaikai aku kou poe haiiule ia oe. ¹¹ E olelo no lakou i ka nani o kou aupuni, e olelo no hoi i kou mana. ¹² E hoiike aku i na keiki a kanaka i kana mau hana mana, e me ka nani nani o kona aupuni. ¹³ He aupuni mau ia kou aupuni, e mau ana kou aupuni i na hanauna a pau. (Halelu 145:10-13)

Ua kākāu oū kekahi po‘e kākāu like ‘ole ma ke kauloha kahiko e pili ana i nā ‘ano o ke aupuni (es Ezekielā 20:33; Obadiah 21; Mika 4:7).

No laila, i ka wā i ho‘omaka ai ‘o Iesū e a‘o i ka ‘euanetio o ke Aupuni o ke Akua, ua kama‘āina kona po‘e hālāwai i ka mana‘o kumu.

4. Sum nānāitō‘ē nākiani suvāntā sikhavi hatī?

‘Oiai he nui ka po‘e e hana nei e like me ka ‘euanetio ‘o ka nūhou maikai‘i wale nō e pili ana i ke kanaka o Iesū, ‘o ka mea ‘oia‘i‘o, ua a‘o nā haumāna a Iesu i ka ‘euanetio o ke Aupuni o ke Akua. ‘O ia ka ‘ōlelo a Iesu i lawe mai ai.

Na‘e tohi ‘e he ‘Aposetolo ko Paulā ‘o kau ki he Pule‘anea ‘o e ‘Otua mo Sisū:

⁸ E komo aku la ia iloko o ka halehalewai, a olelo wifo ole aku i na malama ekolu, e noonoo ana a e hooihuli i na mea o ke Aupuni o ke Akua (Acts 19:8).

²⁵ He oiaio, ano, ua ike au ia oukou a pau, ka poe a‘u i hele aku ai e hoi aku i ke Aupuni o ke Akua (Acts 20:25).

²³ E i ko lakou hoakaka ana i ka la, he nui na mea i hele mai io na la ma kona wahi i hookipa ai, a hoiike mai la ia lakou, a hoiike mai i ke Aupuni o ke Akua, e hooihuli mai ia lakou ma ke kanawai o Mose a me ka poe kaula, mai kakahiaka a ahiahi. ... ²⁴ e hoi ana i ke Aupuni o ke Akua, a e ao aku i na mea e pili ana i ka haku o Iesu Kristo me ka wifo ole, aone mea papa aku ia ia (Acts 23:23 , 31).

E no'omaoopopo 'o ke aupuni o ke Akua 'a'ole ia no Iesu wale nō ('oia'i 'o ia kahi hapa nui o ia mea), e like me kā Paulo i a'ō ai no Iesu ma kahi ka'awale mai kāna mea i a'ō ai no ke Aupuni o ke Akua.

Ma kapa 'ia 'o Paulo 'o ka 'euanelio a ke Akua, akā 'o ia ka 'euanelio o ke aupuni o ke Akua:

⁹ ... Ma hāi aku mākou ia oukou i ka euanelio a ke Akua ... (1 Tesalonika 2:9 , 12)

Ma kapa 'ia 'o Paulo 'o ka 'euanelio a kīristo (Roma 1:16). Kā "ōlelo māikāi" a Iesu, ka ōlelo ana i ao māi ai.

E no'ono'ono 'a'ole ia he 'euanelio e pili ana i ke kanaka o Iesu kīristo a i 'ole e pili ana i ke ola pilikino. Ma 'ōlelo 'o Paulo 'o ka 'euanelio a kīristo e pili ana i ka ho'olohē 'ana iā Iesū, i kona ho'i 'ana mai, a me ka ho'opā'i 'ana a ke Akua:

⁹ Na ke Akua e uku mai me ka pōpilikia i ka pōe nana oukou i hoopilikia mai, ⁷ ^a e haawi mai ia oukou i ka pōe pilikia me mākou, i ka wa e hoikea mai ai ka Haku o Iesu, mai ka lani mai, me kona pōe anela mana : a i ka pōe matama ole i ka euanelio a ko kōkou Haku o Iesu kīristo. ⁹ E hoopāia lakou i ka make mau loa, mai ke alo mai o ka Haku, a me ka nani o kona mana; ¹⁰ i kona hiki ana mai ia ia, e hoonanāia'i oia e kona pōe haipule, a e mahaloia mai hoi e ka pōe a pau i manalo, no ka mea, o ko mākou hoike ana. i waena o 'oukou i mana'ō'i'ō 'ia (2 Tesalonika 1:6-10).

Ke hoike mai nei ke Kauhaha Hou, he mea ia e loa ia kōkou ke aupuni, aole ia kōkou i keia manawa.

²³ Ke loa nei ia kōkou ke aupuni hiki ole ke hoonanāueia (Hebera 12:28).

Hiki iā mākou ke hooi a nānā i mua e lilo i 'āpana o ke Aupuni o ke Akua i keia manawa, akā 'a'ole i kōmo pūna.

Ua hō‘ōia ‘o Paulo ‘a‘ole e kōmo pīna kekahi i ke aupuni o ke Akua ma ke ‘ano he kanaka make, e like me ka mea *ma hope* o ke alahouana:

⁵⁰ I ke olelo aku nei au i keia, e na hoahanau, aole e hiki i ka io a me ke koko ke loaa ke aupuni o ke Akua; ‘a‘ole ho‘i i ho‘oili mai ka palaho i ka palaho ‘ole. ⁵¹ Eia hoi, he mea pohihihi ka‘u e hāi aku nei ia oukou, aole kakou a pau e hiamae, aka, e hoololiia kakou a pau, ⁵² i ka manawa pokole, i ka lili‘ana o ka make, i ke kani ana o ka ou hope. No ka mea, e kani ka ou, a e hoolaha mai ka pou make me ka palaho ole, a e hoololiia kakou (1 Korineto 15:50-52).

¹ No ia mea, ke kauoha aku nei au ia oe imua o ke alo o ke Akua a me ka haku o Iesu Kristo, nana e hookolokolo ka pou ole a me ka pou make i kona ikeia ana mai a me kona aupuni.

(2 Timoteo 4:1).

‘a‘ole wale ‘o Paulo i ‘a‘o i kēlā, akā e hā‘awi ‘o Iesu i ke aupuni i ke Akua ka Makua:

²⁰ Aka, ano, ua ala mai o Kristo mai ka make mai, a ua lilo ia i hua mua no ka pou i hiamae. ²¹ No ka mea, ma ke kanaka mai ka make, ma ke kanaka hoi i hiki mai ai ke alahouana o ka pou make. ²² No ka mea, e like me ka make ana o na mea a pau iloko o Adamu, pela no e hoolaha‘i na mea a pau iloko o Kristo. ²³ Aka, o kela mea kela mea ma kona ano iho: o Kristo ka hua mua, a mahope ka pou no Kristo i kona hiki ana mai. ²⁴ E laila hiki mai ka hopeana, ke hā‘awi ‘o ia i ke aupuni i ke Akua ka Makua, i ka wā e ho‘opau ai ‘o ia i nā aupuni a pau, a me nā mana a me nā mana. ²⁵ No ka mea, he pono no ia e noho alii, a waiho iho ia i na enemi a pau malalo iho o kona mau wawae. (1 Korineto 15:20-25).

Na‘e toe ako‘i foki ‘e Paula ‘e ‘ikai ke ma‘u ‘a e Pule‘ansā ‘o e ‘Otua ‘a e kakai ta‘ensatā (fakatāna mo e Pule‘ansā).

² Aole anei oukou i ike, aole e loaa ke aupuni o ke Akua i ka pou hewa? Mai hooouniouni. ‘a‘ole ka po‘e moe kolone, ‘a‘ole ka po‘e ho‘omana ki‘i, ‘a‘ole ka po‘e moe kolone, ‘a‘ole ho‘i ka po‘e

homosēkōpa, ‘a‘ole ho‘i ka po‘e sodomī, 10 ‘a‘ole ka po‘e ‘aihue, ‘a‘ole ka po‘e puni waiwai, ‘a‘ole ka po‘e ‘ona, ‘a‘ole ka po‘e ‘ino, ‘a‘ole ka po‘e ‘aihue e loa‘a iā lākou ke aupuni o ke ʻĀkua (1 Korineta 6:9-10).

19 Wa akaka na hana o ke kino, oia ka moe kolone, ka moe kolone, ka haumia, ka moe kolone, 20 ka hoomanaki, ka hoomanamana, ka inaina, ka paio, ka lili, ka hulu, ka manao manao ino, ka kue, ka manao ku e, 21 ka lili, ka pepēhi kanaka, ka ona. ka lealea, a me na mea like; ‘O ka‘u e ho‘i aku nei iā ‘oe ma mua, e like me ka‘u i ‘ōlelo aku ai iā ‘oe i ka wā ma mua, ‘o ka po‘e e hana ana i kēia mau mea, ‘a‘ole lākou e loa‘a ke aupuni o ke ʻĀkua (Galatia 5:19-21).

2 Nō ka mea, ua ‘ike ‘oukou i kēia , ‘a‘ole loa‘a ka ho‘oilina i loko o ke aupuni o kīristo a me ke ʻĀkua ka mea moe kolone, ka mea haumia, a me ka puniwaiwai, ka mea ho‘omana kī‘i.

He mau kūlana ko ke ʻĀkua a koi aku i ka mihi i ka hewa i hiki ai ke kōmo i kona aupuni. Wa a‘o mai ka ‘Eposetolo Paulo ‘a‘ole e a‘o kekahi po‘e ‘o ka ‘evanelio a Iesu ka pane, akā ‘o kekahi:

3 Nō oukou ke aloha a me ka malu mai ke ʻĀkua ka Mākua, a me ko kakou haku o Iesu kīristo, 4 ka mea i haavi ia ia ino no ko kakou hewa, i hōpakele mai oia ia kakou mai kēia au ino aku, e like me ka makemake o ko kakou ʻĀkua, ka Mākua, 5 nōna ka hōonani. mau loa aku. Amene. 6 Ke kōhōna nei au i ko oukou huli kōke ana mai ka mea i hea mai ia oukou ma ka lokomākaī o kīristo, i ka evanelio okoa, 7 ole ia e okoa; aka, ke hōhōnia nei kekahi poe ia oukou, me ka makemake e hōkōhuli i ka evanelio a kīristo. 8 Ina paha o makou, a he anela paha mai ka lani mai, e hai aku ia oukou i ka evanelio okoa ka makou i hai aku ai ia oukou, e poino ia. 9 E like me kā mākou i ‘ōlelo ai ma mua, ke ‘ōlelo hou aku nei au, inā e ho‘i aku kekahi iā ‘oukou i ka ‘evanelio ‘ē a‘e i ka mea i loa‘a iā ‘oukou, e hō‘ino ia ‘o ia. (Galatia 1:3-9)

3 Aka, ke makou nei au, e like me ka nahesa i hōopuniuni aku ai ia Eua i kona māalea, paha hoi e lilo ai ko oukou naau i ka hewa mai ka manao pono ia kīristo. 4 Nō ka mea, ina e hai aku ka mea

e hele mai ana ia Iesu i ka mea a makou i hāi ole aku ai, a ina paha e loaʻa ia oukou ka uhahe okoa i loaʻa ole ia oukou, a i ka euanelio okoa a oukou i malama ole ai, ua pono no ia oukou ke hoomanawanui. (2 Korineto 11:3-4)

He aha ka "ē a'e" a me ka "oko'a," wahane'e maoli, euanelio?

He mau 'āpana like 'ole ka 'euanelio wahane'e.

Ma ke'ano laulā, 'o ka 'euanelio wahane'e ka mana'o'i'o 'a'ole pono 'oe e ho'olohē i ke Akua a ho'oiikaika maoli e ola pono i kona 'ao'ao me ka 'ōlelo 'ana ua 'ike 'oe i ke Akua (cf. Matthew 7:21-23). 'O ka mana'o pono'i.

Ua ho'opuniuni ka nahesa iā Eua e hā'ule no ka 'euanelio wahane'e kokoke i 1800 mau makahiki i hala aku nei (Genesis 3) - a ua mana'o nā kānaka ua 'oi aku ko lākou 'ike ma mua o ke Akua a pono lākou e ho'oholo i ka maika'i a me ka heua no lākou ino. 'Ae, ma hope o ka hiki 'ana mai o Iesū, ua ho'opili pinepine 'ia kona inoa i nā 'euanelio wahane'e like 'ole - a ke ho'omau nei kāia a e ho'omau 'ia i ka manawa o ka Antikristo hope loa.

I kāia manawa i ka manawa o ka 'Aposetolo Paulo, 'o ka 'euanelio wahane'e he Gnostic / Mystic hui 'ana o ka 'oia'i'o a me ka heua. Mana'o maoli ka po'e Gnostics 'o ka 'ike kūikawā ka mea e pono ai e loa'a ka 'ike 'uhane, me ke ola. Ua mana'o ka po'e Gnostics 'a'ole he hooena ko'iko'i ka mea a ke kino i hana ai a ua kū'ē lākou i ka ho'olohē 'ana i ke Akua ma nā mea e like me ka Sābati lā 'ehiku. Ko e taha 'o e taki loi pehe'e ko Simon Masus, 'a ia na'e fakatokanasa 'e he 'Aposetolo ko Oita (Desāue 8:18-21).

Ekā 'a'ole ma'alani

Hō'ike ke kauhaha hou ua a'o 'o Pilipo i ke aupuni o ke Akua:

5 E iho aku ka o Pilipo i ke kulanaauhale o Samaria, a hāi aku ia ia Kristo ia lākou. ... 12 Na'a nau tui 'a Filipe 'i he'ene malansa 'a

e nsaahi me‘a ‘o kau ki he pule‘ansa ‘o e ‘Otua ... (Nesāue 8: 5,12).

Āka, ua ao mai o Iesu, Paulo, a me na haumana, aole maalahi ke komo i ke aupuni o ke Ākua.

24 ʻE ike mai la o Iesu, ua kaumaha loa ia, i mai la ia, Nani ka pilikia o ke komo ana o ka poe waiwai iloko o ke aupuni o ke Ākua! 25 Nō ka mea, e hiki i ke kamelo ke komo ma ka puka o ke kuliākele mamua o ke komo ana o ke kanaka waiwai iloko o ke aupuni o ke Ākua.

26 ʻE ‘ōlelo a‘ela ka po‘e i lona, ‘O wai lā ka mea e oia’?

27 I mai la ia, ʻO na mea hiki ole i kanaka, e hiki no ia i ke Ākua. (Luka 18:24-27)

28 "He mea pono ia kakou ke komo iloko o ke aupuni o ke Ākua ma na pilikia he nui " (Aots 14:22).

29 ʻE na hoahana, he pono no makou e hoomaikai mau aku i ke Ākua no oukou

no ka mea, ua mahua hua loa ko oukou manaoio, a ua mahua hua ke aloha o oukou a pau i kekahi i kekahi ; 30 ʻO ia ka mea e hō‘ike pono ai i ka ho‘opa‘i pololei ‘ana o ke Ākua, i mana‘o ‘ia he pono no ke aupuni o ke Ākua, kahi a ‘oukou i ‘eha ai; 31 Nō ka mea, he mea pono i ke Ākua ke uku aku me ka oopilikia i ka poe nana oukou i hooopilikia mai, ? ʻE e haawi aku ia oukou i ka poe pilikia me makou i ka wa e hōkēia mai ai ka hōkū o Iesu mai ka lani mai me kona poe anaka mana, (2 Tesalonike 1:3-7).).

Ma muli o nā pilikia, ‘o kekahi wale nō ke kāhea ‘ia a kono ‘ia i kēia makahiki e lilo i ‘āpana o ia (Mataio 22:1-14; Ioane 6:44; Halebera 6:4-6). Nā‘e ui ‘e he ni‘ihi kēhē ki muli, ‘o hanaē ko ia ‘oku fakahaa‘i ‘e he tohi maou ko e “‘a ia ‘oku hana ‘i he laumālie ‘e ma‘u ‘a e ‘ilo‘i, pea ‘akinautolu ‘a ia ‘oku nau muimui ‘e ako ‘a e tokāteline” (‘Isaia 29:24).

Na'e ako'i 'e he 'Aposetolo ko Oita 'oku ta'ansata 'a e pule'ansá, pea 'oku totonu ke talansofua 'a e onesoconsotelei 'o e 'Otua pe 'e hoko 'a e fakamaau:

¹⁶ Na ia mea, e na hoahanau, e hooikaika nui oukou i ka hooiaio ana i ko oukou heaia a me ko oukou koho ana, no ka mea, ina e hana oukou i keia mau mea, aole loa oukou e hina; ¹⁷ Na ka mea, vela e hoolako nui ia aku ai ia oukou i ke aupuni mau loa o ko kakou Haku a me ka hoola o Iesu Kiristo (2 Peter 1:10-11).

¹⁷ Na ka mea, ua hiki mai ka manava e hoomaka ai ka hookokoloko ma ka hale o ke Akua; a ina ia kakou ka hoomaka ana, heaha la ka hope o ka ope malama ole i ka euanelio a ke Akua? (1 Petero 4:17).

Na buke hope o ka Baibata a me ke aupuni

'Oku ako'i 'e he tohi maou "ko e 'Otua ko e 'ofa" (1 Sione 4:8,16) pea ko e 'Otua 'a Sisuú (Sione 1:1,14)—'e 'i ai 'a e Pule'ansá 'o e 'Otua ha mu'i 'a ia 'oku 'ofa mo hono heahni hono 'oku pouou'i 'a e 'ofa, ka 'ikai 'i he'ene fehia. (cf. Hoiheana 22:14-15).

Hō'ike oū ka Baibata e ho'ouna ke Akua i kahni 'āneta nāna e ha'i i ka 'euanelio mau loa o ke aupuni o ke Akua (Hō'ike 14: 6-7) a laila kekahi 'āneta 'ē a'e e kuhikuhi i ka 'ike 'ana i ka nui, hā'ule 'o Babulona (Revelation 14: 8-9). 'O keia mau 'ōlelo he mau hō'ōia mana'o o ke 'euanelio a ke ao nei i loa'a mua ma ke 'ano he mea hō'ike a nānā i nā kumu no ka "hui nui" e heke mai i ke Akua i ka hopena (Revelation 7: 9-14). 'A'ole e like me ka mana hope o Babulona e ala a hā'ule (cf. Hō'ike 18: 1-18), 'o ka ope hope o ke aupuni o ke Akua mau loa.

¹⁸ A puhi ae la ka aneta hiku, a nui loa iho la na leo ma ka lani, i mai la, ua lilo na aupuni o keia ao i aupuni no ko kakou Haku a no kana Kiristo, a e mau loa aku no ia i alii. (Hoiheana 11:15).

E noho alii 'o Iesu ma ke aupuni! A ua hoihe mai ka Baibata i etua o kona mau inoa:

¹⁶ E ua kakaula kōna inoa ma kōna aahu a ma kōna uha, kē e alii o na alii e me kē haku o na haku (Revelation 19:16).

akā, ‘o Iesū wale nō ka mea e noho ali‘i? E nānā i kēia poukū:

⁴ E ike aku la au i na nohoalii, a noho lakou maluna ino, a ua haawiia ia lakou ka hooponopono. E laila ‘ike akula au i nā ‘uhane o ka po‘e i ‘oki ‘ia i ke po‘o no ko lākou hō‘ike ‘ana iā Iesū, a no ka ‘ōlelo a ke Akua, ka po‘e i ho‘omana ‘ole i ka holoholona a me kōna ki‘i, ‘a‘ole ho‘i i loa‘a kāna hō‘ailona ma ko lākou lae, a me ko lākou lima. E noho lakou a noho alii pu me kōristo i hookahi tausani makahiki. . . .⁶ Omakahi a hemolele ka mea i loaia ia ia ke ala mua. ‘E‘one mana o ka lua o ka make ma luna o lākou, akā, e lilo lākou i kāhuna no ke Akua a no kōristo, a e noho ali‘i pu lākou me ia i ho‘okahi tausani makahiki (Revelation 20: 4 , 6).

E hoala hou ‘ia nā kōristiano ‘oia‘i‘o e noho ali‘i me kōristo no ho‘okahi tausani makahiki! Na ka mea, e mau loa ana ke aupuni (Revelation 11:15), akā, ho‘okahi tausani makahiki wale nō kēlā aupuni i ‘ōlelo ‘ia. ‘O ia ke kumu a‘u i ‘ōlelo ai i kēia ma mua ‘o ka pae mua o ke aupuni-‘o ke kīno, ka milenia, ka pae e kū‘ē i ka pae hope, ‘oi aku ka ‘uhane.

Ua helu ‘ia kekahi mau hanana i loko o ka buke o ka hō‘ike‘ike e like me ka mea i hana ‘ia ma waena o ka milenia a me nā pae hope o ke aupuni o ke Akua:

⁷ E i ke pou ana o na makahiki hookahi tausani, e hookuuia o Satana, mai kōna halepaahao mai ; ke one o ke kai. . . .¹¹ E ike aku la au i ka nohoalii keokeo nui, a me ka mea e noho ana maluna ino, holo aku la ka honua a me ka lani mai kōna alo aku. Aole i loaia kahi no lakou. ¹² E ike aku la au i ka poe make, ka poe lillii, a me ka poe nui, e ku ana imua o ke Akua, a weheia ino la na buke. E weheia ino la kekahi buke, oia ka buke o ke ala. E ua hookolokololoia ka poe make e like me ka lakou hana ana, ma na mea i kakaula maloko o na buke. ¹³ Haawi mai la ke kai i ka poe make iloko ona, a haawi ka make a me ka blades i ka poe make iloko o lakou. E ua hookolokololoia kēia mea kēia mea e like me kana hana ana. ¹⁴ Alaila, kiokaiaku la ka make a me ka po iloko o ka loko ahi. ‘O ka lua

kēia o ka make. ¹⁵ ʻE ʻo ka mea i ʻike ʻole ʻia i kākau ʻia ma ka buke o ke ola, ua kiola ʻia ʻo ia i loko o ka loko ahi (Revelation 20: 7-8, 11-15).

Hōʻike ka buke o ka hōʻike e hiki mai ana kahi pae hope e hiki mai ana ma hope o ka makahiki hoʻokahi tausani a ma hope o ka make ʻelua:

¹ ʻI ike aku la au i ka lani hou a me ka honua hou; no ka mea, ua lilo ka lani mua a me ka honua mua. ʻEʻone kai hou aku. ² Alaila, ike aku la au, o Ioane, i ka ino ana mai o ke kulanakauhale hoano, o Ierusalemia hou, mai ka lani mai, mai ke Akua mai, ua hoomakaukaua e like me ka wahine mane i kahikoia no kana kane. ³ ʻE lōne aku la au i ka leo nui, mai ka lani mai, i ka i ana, ʻAia hoi, aia no ka hahalewa o ke Akua me kanaka, a e noho pu oia me lākou, a e lilo lākou i pae kanaka nōna. ʻO ke Akua pu kekahi me lākou a ʻo ia ke Akua no lākou. ⁴ ʻE na ke Akua no e holoi i na waimaka a pau mai ko lākou mau make aku; aole make hou, aole kaumaha, aole uwe. ʻEʻole e ʻaha hou, no ka mea, ua hala nā mea kahiko. (Hoikeana 21:1-4)

¹ ʻE hōike mai la ia iaʻu i ka muliwai o ka wai ola, akaka e like me ke aniani, puka mai la ia mai ka nohoalii mai o ke Akua a o ke keikihioa. ² ʻAia ma waenakonu o kona alanui, a ma kēlā ʻaoʻao kēia ʻaoʻao o ka muliwai, ka lāʻau o ke ola, e hoʻonua ana i nā hua he ʻumikumamālua, ʻo kēlā me kēia lāʻau e hua ana i kona hua i kēlā me kēia mahina. ʻO ka lau o ka lāʻau i mea e ola ai nā lāhui kanaka. ³ ʻEʻole loa he pōʻino hou , aia ma laila ka noho alii i o ke Akua a me ke keikihioa, a e mālama kāna poʻe kauwā ia ia. ⁴ ʻE ike auanei lākou i kona make, ʻE aia kona inoa ma ko lākou lae. ⁵ ʻEʻole pu i laila: ʻEʻole pono ia lākou ke kukui, ʻaʻole hoʻi ka mālamalama o ka lā, no ka mea, na Iehova ke Akua e mālamalama. ʻE e noho alii lākou ia ao aku ia ao aku. (Hoikeana 22:1-5)

ʻE hoʻomanaʻo, ʻo kēia aupuni, ʻo ia ka mea *ma hope* o nā makahiki he tausani, e komo pu ana nā kauwā a ke Akua a mau loa. ʻO ke kulanakauhale hoʻāno i hoʻomākaukau ʻia ma ka lani, e haʻalele ia i ka lani a e ino mai i

lalo i ka honua. ‘O kēia ka ho‘omaka o ka pae hope o ke aupuni o ke Akua. He wā ‘e‘one ‘Eha e ‘Eha!

E noho ka poe akahai i ka honua (Mataio 5:5) a me na mea a pau (Hoikeana 21:7). E ‘oi aku ka maika‘i o ka honua, me ke kūlanakauhale hemolele e kau ana ma luna ona, no ka mea, e ho‘okū ‘ia nā ‘ao‘ao o ke Akua. E ho‘omaaopopo i kēia:

? ‘O ka mahuhua o kona aupuni a me ka matuhia ‘a‘ole e pau (Isaia 9: 7).

Akaka e ulu ana ma hope o ka ho‘omaka ‘ana o ka pae hope o ke aupuni o ke Akua no ka mea e ho‘olone nā mea a pau i ke aupuni o ke Akua.

He manawa hanohano loa kēia:

⁹ Akā, e like me ka mea i palapalala, aole i ike ka maka, aole i lohe ka pepeiao, aole hoi i komo iloko o ka naau o kanaka, na mea a ke Akua i hoomakaukau ai no ka poe i aloha aku ia ia. ¹⁰ Akā, ua hoi ke mai ke Akua ia mau mea ia kakou ma o kona Whane (1 Korineto 2:9-10) He manawa ia o ke aloha, ka olioli, a me ka oluwolu mau loa. He manawa maika‘i loa ia! Na ke aupuni o ke Akua e hana i kahi mau loa maika‘i loa. ‘A‘ole ‘oe makemake e komo i kāu ‘āpana?

5. Ni'yu tēstāmētani bahāranā strōtō'ē ohasavānanumū nāiya śikhavyumū

Wa mana'ō anei nā kumu mua o kristo e ha'i aku i ka 'evanelio o ke aupuni maoli o ke Akua?

'Ae.

I nā makahiki i hala aku nei, ma kahi ha'i'ōlelo i hā'avi 'ia e Professor Bart Ehrman o ke Kulanui o North Carolina, ua ho'oiikaika pinepine 'o ia, a me ka pololei, 'a'ole like me ka hapa nui o ka po'e kristiano i kēia lā, ua ha'i 'o Iesu a me kāna mau haumāna mua i ke Aupuni o ke Akua. 'Oia 'oko'a loa ka 'ike holo'oko'a o Kaula Ehrman i ka ho'omana kalikiano me ka *Continuing Church of God*, e 'ae mākou 'o ka 'evanelio o ke aupuni ka mea a Iesu i ha'i ai a me kāna po'e i mana'ō'i'ō ai. ho'omaoopopo i kēlā.

Ka kahiko loa i malamala ma hope o ke kaupua hou a me ka hoiolo

He 'āpana ko'iko'i ke Aupuni o ke Akua o ka mea i 'ōlelo 'ia 'o ia "ka ha'i 'ōlelo kalikiano paha kahiko loa i ola" (Holmes MW Ancient Christian Sermon. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations, 2nd ed. Baker Books, Grand Rapids, 2004, p. 102). Aia i loko o kēia ha'i'ōlelo *Kalikiano Kahiko* kēia mau 'ōlelo e pili ana iā ia:

5: 5. Wa ike no hoi oukou, e na hoahana, o ko kakou noho ana ma ke ao nei, he mea uuku, a he mea ku ole, aka, he mea nui a

Kuapanaha ka olelo hoooomaikai a Kristo: e mana i ke aupuni e hiki mai ana, a me ke ola mau loa.

Ua hoike mai keia olelo maluna, aole i keia wa ke aupuni, aka, e hiki mai ana no a mau loa. Eia kekahi, ua ‘olelo keia ha’i ‘olelo kahiko:

^{8:9} Ano , ina aole e hiki i na kanaka pono e like me keia, ke hoola i ka lakou mau keiki ma ka lakou mau hana pono, heaha ka mea e maopopo ai ia kakou ke komo iloko o ke aupuni o ke Ekua ke malama ole kakou i ko kakou bapetizo ana me ka maemae a me ka haumia ole? ⁹ ‘o wai la ka mea e ‘olelo ai no maikou , ina ‘a‘ole i loa‘a ia maikou na hana hamolele a me ka pono? ^{9:9} No ia mea, e aloha kakou i kekahi i kekahi, i komo kakou a pau iloko o ke aupuni o ke Ekua. ^{11:7} No laila, ina ‘ike maikou i ka mea pono i mua o ke Ekua, e komo maikou i kona aupuni a loa‘a ia maikou na ‘olelo ho‘onihiki ‘a‘ole i lona ‘ia e ka pepeiao, ‘a‘ole i ‘ike ‘ia e ka maka, ‘a‘ole ho‘i i mana‘o ‘ia e ka ha‘au o ke kanaka.

^{12:1} No ia mea, e kali kakou i kela hana i keia hana i ke aupuni o ke Ekua me ke aloha a me ka pono, no ka mea, aole kakou i ike i ka la o ka ikeia ana mai o ke Ekua. ^{13:9} Olelo mai la ia, e hiki mai ke aupuni o ko‘u Makua.

‘O na ‘olelo ma luna a‘e e ho‘ike ana he pono ke aloha ma o ka pono pono ‘ana, ‘a‘ole maikou i komo i ke aupuni o ke Ekua, a hiki mai ia ma hope o ka la o ka ‘ike ‘ana mai o ke Ekua - ‘o ia ma hope o ka ho‘i hou ‘ana mai o Iesu. ‘O ke aupuni ia o ka Makua a ‘a‘ole ‘o Iesu wale no ke aupuni.

He mea hoihoi loa ka ha’i ‘olelo kalikiano kahiko loa a ke Ekua i ‘ae ai e ola e a‘o i ke aupuni o ke Ekua a ke kaulaha hou e a‘o ai a me ka *Ho‘omau ‘ana o ka Ekalesia* a ke Ekua e a‘o nei (hiki paha ia mai kahi Ekalesia maoli o ke Ekua, aka. ‘O ko‘u ‘ike li‘ili‘i o ka Helene ka Palena o ko‘u hiki ke hana i kahi ‘olelo pa‘a).

Na alaka‘i o ka ‘Ekalesia Keneturi ‘Eua a me ka ‘euanelio o ke Aupuni

Pono e ho'omaopopo 'ia i ka ho'omaka 'ana o ke kenekulia e 'o Papias, he mea lohe ia loane a he hoaaloha o Polycarp a i mana'o 'ia he hoioule e na Katolika Roma, i a'o i ke aupuni mileniuma. Ua kākāu 'o Eusebius ua a'o 'o Papias :

... aia kekahi mileniuma ma hope o ke alahouana mai ka make mai, i ka manawa e ho'okumu 'ia ai ke aupuni pilikino o Kristo ma kēia honua. (Erasments of Papias , VI. E nana hoi ia Eusebius, Church History, Buke 3, Kāhāhā, 12.)

Papias he manawa hui kēia:

Pela no, (i mai la ia) he umi ka hua palaa

tausani oou, a he umi tausani hua o kela a me keia pea, a o kela hua kela hua e hua mai he umi paona o ka palaa maemae, maemae, maikai; a e hoohua mai na opala, a me na aniano, a me ka mauu i ka like like; a o na hoholona a pau, e hanai ana i na mea i hanai o ka honua, e lilo lakou i mea kuliakahi a me ka lokahi, a e noho pono i ke kanaka. ” (Ua hoikeia mai kela mau mea ma ke kakau ana e Papias , he kanaka kahiko, he mea lohe ia loane a he hoaaloha o Polycarp, ma ka ha o kana mau buke; no ka mea, he elima mau buke nana i haku....) (Erasments of Papias , IV)

'O ka palapala ma hope o ke kauoha hoiu i ko Iapineta peneli:

42:1-3 Ua loa i ka poe lunaolelo ka Euanelio no kakou mai ka haku mai o Iesu Kristo; Ua hoohana mai o Iesu Kristo mai ke Akua mai. No laila, na ke Akua mai 'o Kristo, a na Kristo mai ka po'e luna'olelo. No laila, ua hele mai laua ma ka makemake o ke Akua ma ke 'ano i koho 'ia. No ia mea, ua loa'a ia lakou ke kauoha, a ua ho'oi'a'i'o 'ia ma ke ala hou 'ana o ko kakou haku 'o Iesu Kristo, a ua ho'okoo'a 'ia ma ka 'olelo a ke Akua me ka 'oi'a'i'o loa o ka 'Uhane Hemolele, hele akula lakou me ka 'euanelio, e hiki mai ana ke aupuni o ke Akua.

‘O Polycarp o Semurana he alaka‘i Karistiano mua, he haumāna ia na loane, ka hope o nā luna‘ōlelo mua i make. Polycarp c. Wa a‘o ‘ia ‘o 120-135 AD :

Pomai‘ikai ka poe ilihune, a me ka poe i hoomaauia no ka pono, no ka mea, no lakou ke aupuni o ke Akua. (Polycarp. Letter to the Philippians, Mokuna II. Mai *Ante-Nicene Fathers, Volume 1* i ho‘oponopono ‘ia e Alexander Roberts & James Donaldson. Puka ‘Amelika, 1885)

Do laila, i ka ‘ike ‘ana, "a‘ole e ho‘omā‘ewa‘ewa ‘ia ke Akua," pono mākou e hēle pono i kāna kauoha a me kāna nani ... ka ‘uhane; " Aole ka poe moe kolone, aole hoi ka poe hoovahawaha, aole hoi ka poe hana ino ia lakou ino me ke kanaka, aole e loa ia lakou ke aupuni o ke Akua, " aole hoi ka poe e hana ana i na mea ku ole a me ka pono ole. (Ibid, Mokuna V)

E malama kakou ia ia me ka makau, a me ka makau nui, e like me kana i kauoha mai ai ia kakou, a me na lunaolelo nana i hai mai i ka euanelio ia kakou, a me na kaula i hai mua mai i ka hiki ana mai o ka haku. (Ibid, Mokuna VI)

E like me nā mea ‘ē a‘e ma ke kauoha hou, ua a‘o ‘o Polycarp e loa‘a i ka po‘e pono, ‘a‘ole ka po‘e ha‘ina‘i kauoha, ke aupuni o ke Akua.

Ua ‘ōlelo ‘ia kēia mau mea i a‘o ‘ia e Polycarp:

‘E i ka la Sabati ino, i mai la ia; E hoolone mai oukou i ka‘u olelo pāpāi, e na keiki aloha a ke Akua. Ua hooihiki aku au ia oukou i ka wa e noho ai na *Bithone*, a ke pāpāi hou aku nei au ia oukou a pau e hēle me ka nani a me ka pono ma ka aoao o ke haku. e pili ana i ke aloha i kekahi i kekahi, ua hoi ke koke mai kona hiki ana mai me he uwila hikiwawe la, ka hoookolokolo nui ma ke ahi, ke ole mau loa, kona aupuni make ole. ‘E o na mea a pau i adia mai e ke Akua a oukou i ike ai, i ko oukou imi ana i ka Palapala Hemolele, e kahakaha me ka peni a ka Uhane Hemolele ma ko oukou mau naau, i mau ai na kauoha itoko o oukou me ka pau ole.’ (Life of Polycarp, Mokuna 24. JB Lightfoot, *The Apostolic Fathers, vol. 3.2, 1889, pp. 488-506*)

‘O Melito no Saradelsa, he alaka‘i o ka ‘Ekalasia o ke Akua, c. 170 AD, a‘o ‘ia:

Na ka mea, ua puka ou mai ke kanawai ma ka euanelio—ka mea kaniho ma ka mea hou, mai Ziona mai a me Ierusalem; a ‘o ke kauoha i hā‘avi ‘ia ma ka lokomaika‘i, a me ke ‘ano o ka hua i ho‘opau ‘ia, a me ke keiki hipa i loko o ke keiki, a me ka hipa i loko o ke kanaka, a me ke kanaka i loko o ke Akua.

‘Eka, ua lilo ka euanelio i wehewehe no ke kanawai a me kona

ho‘okō ‘ana , ‘oia‘i ua lilo ka hale pule i hale waihana o ka ‘oia‘i‘o...

‘O ia ka mea nāna i ho‘opakele iā kākou mai ka ho‘oluhi ‘ana i ke kō‘oko‘a, mai ka pouli i ka mālamalama, mai ka make a i ke ola, mai ka ho‘omāhino a i ke aupuni mau loa. (Melito . Homily on the Passover. Paukū 7,40 , B.B. Wulhi mai Kerux : The Journal of Online Theology. <http://www.kerux.com/documents/keruxV0N1a1.asp>)

Na laila, ua ‘ike ‘ia ke aupuni o ke Akua he mea mau loa ia, ‘a‘ole wale ka ‘ekalasia kalikiano a i ‘ole ka Ekalasia katolika i kēia manawa a ua komo pū ke kēnāwai o ke Akua.

‘O kekahi palapala ‘ē a‘e ma waena o ka hopena o ke kenekulia ‘elua e paipai i ka po‘e e nānā i ke aupuni:

ho‘opuniuni kekahi o ‘oukou, ‘a‘ole ho‘i e nānā i hope, akā, e ho‘okokoke aku i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Akua. (Roman Clement. Recognitions, Buks X, Mōkuna XLV. Weheia mai Ante-Nicene Fathers, Volume 8. Ho‘oohono ‘ia e Alexander Roberts e James Donaldson. Puka ‘Amelika, 1888)

Eia kekahi, ‘oia‘i ‘a‘ole i kākau ‘ia e kekahi i loko o ka hale pule ‘oia‘i‘o, ‘o ke kākau ‘ana i waena o ke kenekulia ‘elua i kapa ‘ia ‘o *The Shepherd*

of Hermes ma ka uauhi ‘ana e Roberts e Donaldson e ho‘ohana ana i ka hua‘ōlelo "aupuni o ke Akua" he ‘umikumamāhā mau manawa.

po‘e Kristiano ‘ōia‘i‘o , a ‘o ka po‘e he nui wale i ha‘i iā Kristo, ua ‘ike i kekahi mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua i ke kenekulia ‘elua.

‘O ka haipule Katolika a me ka Hikina Orthodox ‘o Innaeus i ho‘omaopopo ma hope o ke alahouana, e komo nā Kristiano i ke aupuni o ke Akua. E nānā i kāna mea i kākau ai, c. 180 AD:

No ka mea, vela ke ano o ka poe i manaoio, no ka mea, e noho mau ana ka Uhane Hemolele iloko o lakou, ka mea i haaviiā mai e ia i ka baapetizo ana, a i malamaia e ka mea nana i hookipa, ke hele oia ma ka oiaio a me ka hemolele a me ka pono a me ke ahonui. No ka mea , he alahouana ko keia uhane iloko o ka poe manaoio, e loaa hou ana i ke kino ka uhane, a me ia pu, ma ka mana o ka Uhane Hemolele, i hoalaia mai a komo i ke aupuni o ke Akua . (Innaeus, St., Bishop of Lyon. Uauhi ‘ia mai ka ‘Armenia e Armitage Robinson. ‘O ka hō‘ike ‘ana i ka ha‘i ‘ōlelo a ka lunaolelo, Mokuna 42. Wells, Somerset, Oct. 1879. E like me ke mea i pa‘i ‘ia ma ka SOCIETY FOR PROMOTING KNOWLEDGE CHRISTIAN. NEW YORK: KA MACMILLAN CO, 1920).

Theophilus o Anetioka:

Ke hai aku nei au i kona mākai; ina au e kapa aku ia ia he aupuni, ke hai aku nei au i kona nani ... No ka mea, ina ua hana oia ia ia i ka make ole mai kinohi mai, ina ua hoolilo oia ia ia i Akua. ... ‘E‘ole ‘o ia i make, ‘a‘ole ho‘i i make iā ia, akā, e like me kā mākou i ‘ōlelo ai ma luna, hiki i nā mea ‘elua; ina e huli oia i na mea o ka make ole, me ka malama ana i ke kauoha a ke Akua, e loaa ia ia ka uku no ka make ole, a lilo i Akua. (Theophilus , To Autolykus , 1:3, 2:27)

Ua kākau ka haipule Katolika, ‘o Hippolytus, i ke kenekulia mua ‘akolu:

ʻE e loa‘a iā ‘oe ke aupuni o ka lani, ‘o ‘oe ka mea i ‘ike i ke Ali‘i Lani i kou noho ‘ana ma kēia oia. ʻE e lilo ‘oe i hoo no ke Akua, a

i ho'ouina pū me kristo, 'a'ole ho'ouini hou 'ia e nā kuko a me nā kuko, 'a'ole ho'i e 'eha hou 'ia e ka mā'i. No ka mea, ua lilo 'oe i Akua: no ka mea, 'o nā 'eha a pau āu i loa'a ai i ke kanaka, 'o ia kāna i hā'awi mai ai iā 'oe, no ka mea, no ke kino make 'oe; ua hoomanaia, a ua hoohanaia i ka make ole. (Hippolytus. Refutation of All Heresies, Buke X, Mōkuna 30)

'O ka Ouhēya no nā kānaka, 'o ia ke akua i ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana.

Nā pilikia ma nā kenetuni 'Eua a 'Ekuu

'Oia ka 'ae 'ia 'ana, i ka lua o ke kenekulia, ua kū a'e kahi alaka'i kū'ē i ke kānāwai i kapa 'ia 'o Marcion . Ua a'o 'o Marcion kū'ē i ke kānāwai o ke Akua, ka Sābati, a me ke aupuni maoli o ke Akua. 'Oia ua ho'ohewa 'ia 'o ia e Polychar a me nā mea 'ē a'e, ua launa pū 'o ia me ka Ekalesia o Roma no kekahi manawa a me he mea lā ua loa'a iā ia ka mana ma laila.

I ke kenekulia 'eua a me ke kolu, ua ho'okumu 'ia nā aliosorists ma Alexandria ('Aisupita). He nui ka po'e ho'ohālike i kū'ē i ke a'o 'ana o ke aupuni e hiki mai ana. E nānā i ka hō'ike e pili ana i kekahi o ia mau mea ho'ohālike:

Ua hānau 'ia 'o Dionysius mai kahi 'ohana pāsana hanohano a waiwai ho'i ma Alekanederia, a ua a'o 'ia 'o ia i kā lākou 'atikala. Ua hā'alele 'o ia i nā kula pāsana e lilo i haumāna no Orisen, a ua lanakila 'o ia ma ka mālama 'ana i ke kula catechetical o Alexandria...

Ua ho'ohāumia 'o Clement, Orisen, a me ke kula Gnostic i nā 'ōlelo a'oa'o o ka 'ōlelo hemolele ma o kā lākou wehewehe 'ana a me ka ho'ohālike 'ana... ua loa'a iā lākou ka inoa o "Allesorists." Ua hākakā 'o Neos i ka po'e Allesorists, a ua 'ōlelo 'o ia e noho ali'i 'o kristo ma ka honua...

Ua ho'opapa'apa'a 'o Dionysius me ka po'e hahai iā Nepos, a mā kāna mo'olelo... " 'o ke 'ano o nā mea i kēia manawa i ke aupuni o ke Akua." 'O kēia ka 'olelo mua 'ana o ke aupuni o ke Akua e kū nei i kēia kūlana o nā 'ekalesia...

Ua pāpā 'o Nepos i ko lākou hewa, e hō'ike ana i ke aupuni o ka lani 'a'ole ia he mea ho'ohālikelike, akā 'o ke aupuni maoli e hiki mai ana o ko kākou lākou i ke alahouana i ke ola mau loa.

No laila, ua hāpai 'ia ka mana'o o ke aupuni ma ke 'ano o nā mea i kēia manawa i ke kula Gnostic o Gnostics ma 'Alepita, AD 200 a 250, he kenekulia paha ma mua o ka mana'o 'ia 'ana o nā pihopa o ke aupuni e noho ana ma ka noho ali'i. ...

Ua no'ono'o 'o Clement i ka mana'o o ke aupuni o ke Akua ma ke 'ano he 'ike no'ono'o maoli o ke Akua. Ua hō'ike 'o Origen iā ia ma ke 'ano he mana'o 'uhane i hūnā 'ia ma ka leka ma'alaha o ka Palapala Hemolele . (Ward, Henry Dana. The Gospel of the Kingdom: A Kingdom Not of this World; Not in this World; But to Come in the Heavenly Country, of the Resurrection from the Dead and of the Restitution of All Things. Published by Claxton, Remsen & Haffelfinser , 1870, pp. 124-125)

No laila, 'oia'i 'o Bishop Nepos i a'o aku ai i ka 'evanelio o ke Aupuni o ke Akua, ua ho'a'o ka po'e Gnostics e hō'ike mai i kahi ho'omaopopo wahahe'e, 'a'ole maoli maoli. Ua ho'a'o pū 'o Bishop Apollinaris o Hierapolis e hakakā i nā hewa o ka po'e Gnostics e pili ana i ka manawa like. Ua kū maoli ka po'e i loko o ka Ekalesia o ke Akua i ka 'oia'i'o o ke Aupuni maoli o ke Akua ma ka mō'aukala.

Ua a'o 'o Herbert W. Armstrongs i ka 'Evanelio o ke Aupuni, Ous

I ke kenekulia 20, ua kākau 'o Herbert W. Armstrongs i hala:

No ka mea, ua *hoolo lakou* i ka euanelio a Kristo. . . . pono ke ao nei e pani i kekahi mea e ae ma kona wahi. Pono lakou e hana i kahi mea *ho'opunipuni!* No laila, ua lohe mākou i ke aupuni o ke Akua i 'ōlelo 'ia ma ke 'ano he palaka nani wale nō - he mana'ō maika'i i loko o nā na'au o ke kanaka - e ho'emi ana i ke aupuni o ke Akua, 'a'one mea maoli! Ua kuhi heva kekahi po'e 'o ka "EKALELESIA" ke aupuni. . . 'O ke kāula 'o Dani'ela, ka mea i ole i nā makahiki he 666 ma mua o Kristo, ua 'ike 'o ia he aupuni maoli ke aupuni o ke Akua - he aupuni e noho ali'i ana.

maoli ma ka honua . . .

Eia . . . 'O ka wehewehe 'ana a ke Akua i ke 'ano o ke aupuni o ke Akua: "E i nā lā o kēia mau ali'i...."--eia ka 'ōlelo 'ana i nā manamana wāwae he 'umi, he hapa hapa a he pālolo ma'i. 'O kēia, ma ka ho'opili 'ana i ka wānana me Daniel 7, a me ka hō'ike 13 a me 17, e pili ana i ka United States of EUROPE hou e ho'okumu nei. . . Imua o kou mau maka! hō'ike 'o 17:12 i ka kiko'i e lilo ia i hui 'ana o nā ali'i he 'umi a i 'ole nā aupuni (Rev. 17: 8) e ho'āla hou i ka EMPIRE ROMAN kahiko . . .

I ka hiki ana mai o Kristo, e hale mai ana oia ma ke ano ali o na'lii, e noho ali ana ma ka honua a pau (Ap. 19:11-16); a o KODIA AUPUNI-- *KE AUPUNI O KE AKUA*-- wahi a Daniela, e hoo'au i kēia mau aupuni a pau. 'Oku pehē 'e he fakahā 11:15: " ko e nsaahi pule'ansa 'o e māmanā na'a nau hoko ko *e nsaahi* pule'ansa 'o 'etau 'Eiki, mo hono kalaisi: pea 'e pule'i ia 'i he ta'ansatā"! O KE AUPUNI O KE AKUA kēia. 'O ia ka HOPE o nā aupuni i kēia manawa--'ae, 'o 'Amelika Hui Pū 'ia a me nā aupuni Pelekane. E laila e lilo lakou i mau aupuni - nā aupuni - no ka haku 'o IESU KRISTO, a laila ke ali'i o nā ali'i ma luna o ka honua a pau. Ho'omao'omo'omo loa kēia i ka 'oia'i'o 'o ke aupuni o ke Akua he aupuni maoli. E like me ke aupuni o Kaledea he AUPUNI--e like me ke aupuni o Roma he AUPUNI-- oia no ke aupuni o ke Akua. 'O ia ka lave 'ana i ke aupuni o nā LAHUI o ka honua. HANAU O IESU KRISTO I MOI--HE ALII! . . .

‘O ka Iesu Kristo ka mea i hele ma luna o nā pu‘u a me nā auāwa o ka ‘Āina Hemolele a me nā alanui o Ierusalem ma mua o 1,900 mau makahiki i hala aku nei e hele hou mai ana. Wa ‘ōlelo ‘o ia e ho‘i hou mai. Ma hope o kona kaulia ‘ana ma ke ke‘a, ho‘āla ke Akua iā ia mai ka make mai ma hope o nā lā ‘ekolu a me nā pō ‘ekolu (Mat. 12:40; Acts 2:32; I Kor. 15:3-4). Wa pili aku oia i ka Nohoali‘i o ke Akua. Ke ke‘ana po‘o o ke aupuni o ke ao holo‘oko‘a (Acts 1: 9-11; Heb. 1: 3; 8: 1; 10:12; Rev. 3:21).

‘O ia ke "kanaka" o ka ‘ōlelo nane, i hele i ka Noho ali‘i o

‘O ke Akua - ‘o "ka ‘āina mamao" - e poni ‘ia i Ali‘i o nā ali‘i ma luna o nā lāhui a pau, a laila e ho‘i mai i ka honua (Luka 19:12-27).

Eia hou, aia ‘o ia i ka lani a hiki i ka "manawa o ka ho‘ihonoi ‘ana i nā mea āpau" (Nā Hana 3:19-21). ‘O ka ho‘ihonoi ‘ana, ‘o ia ke ho‘ihonoi ‘ana i kahi moku‘āina a i ‘ole kūlana mua. Ma kēia hihia, ka hoihonoi hou ana i ke aupuni o ke Akua ma ka honua, a pēla, ka hoihonoi hou ana mai i ka maluhia honua, a me ka utopia kulana.

‘O ka haunaele honua i kēia manawa, ka pi‘i ‘ana o nā kaua a me nā paio e ho‘opau i ka pilikia nui o ka honua a inā ‘a‘ole ke Akua e komo, ‘a‘ohe ‘i‘o kanaka e ola (Mat. 24:22). I kona ki‘eki‘e loa i ka wā e lohi ai ka hopeha i ka ho‘opau ‘ana i nā ola āpau mai kēia honua aku, e ho‘i mai ‘o Iesū Kristo. I kēia manawa ke hele mai nei ‘o ia ma ke ‘ano he Akua akua. Ke hele mai nei ‘o ia me ka mana a me ka nani o ka mea nāna i hana i ke ao holo‘oko‘a. (Mat. 24:30; 25:31) E hele mai ana oia ma ke ‘ano "ke alii o nā alii, a me ka haku o nā haku" (Ap. 19:16), e kukulu i aupuni kiekie o ka honua a e hoomalu i nā aupuni a pau "me ke kookoo hao." (Hōike. 19:16; 12:5) . . .

Alona ‘ole ‘o Kristo?

Ākā, e ho‘ōho anei ke kanaka me ka ‘ou‘ou, a ho‘okipa iā ia me ka hau‘ou nui a me ka hoihoi - ‘o nā hale eule ho‘i o ka ho‘omana kalikiano ku‘una?

‘E‘ole lākou e! E mana‘o‘i‘o lākou, no ka mea, ua ho‘opuniuni nā kuhina wahane‘e a Sātana (II Kor. 11:13-15) iā lākou, ‘o ia ka ‘Ānikristo. E huhū nā ‘ekalesia a me nā lāhui i kona hiki ‘ana mai (Rev. 11:15 me 11:18), a e ho‘ā‘o maoli nā pū‘ali kōa e kōua iā ia e luku iā ia (Rev. 17:14)!

E kōmo ana na auouni i ke kōua climactic o ke kōua Honua III e hiki mai ana, me ke kahua kōua ma Ierusalem (Zek. 14:1-2) a laila e ho‘i mai ‘o Kristo. Ma ka mana supernatural e “hākakā ‘o ia i kēlā mau lāhui kanaka” e kōua kō‘ē iā ia (verse 3). E lanakila loa ‘o ia iā lākou (Ap. 17:14)! “E ku no kona mau wāwae ia la maluna o ka mauna Oliveta,” ma kahi mamao loa ma ka hikina o Ierusalem (Zek. 14:4). (Armstrong’s H.W. The Mystery of the Ages, 1984)

Hō‘ike ka Baibala e ho‘i mai ‘o Iesū a e lanakila ‘o ia, akā nui ka po‘e e hākakā iā ia (Revelation 19:19). He nui ka po‘e e kōi (ma muli o ka ho‘omāopopo hewa ‘ana i ka wānana Baibala, akā ma muli o nā kēlā wahane‘e a me nā mystics) ‘o ka ho‘i ‘ana mai ‘o Iesū ‘o ia ka Ānikristo hope loa!

Na Herbert Armstrongs mai keia:

‘O ka ho‘omana ‘oia‘i‘o--‘o ka ‘oia‘i‘o o ke Akua i ho‘oikaika ‘ia me ke aloha o ke Akua i hā‘awi ‘ia e ka ‘Unane Hemolele...Hāi ‘E‘ole Hāi‘i ‘ia ka hau‘ou i ka ‘ike ‘ana i ke Akua a me Iesū Kristo--‘o ka ‘ike ‘ana i ka ‘oia‘i‘o--a me ka pumehana o ke ALOHA o ke Akua!...

‘O nā a‘o ‘ana o ka ‘Ekalesia ‘oia‘i‘o o ke Akua, ‘o ia wale nō ka "oia i kēlā me kēia ‘ōlelo" o ka Baibala Hemolele ...

E huii a'e nā kānaka mai ke ala e "loa'a" ai i ke ala e "hā'awi" - ke ala aloha o ke Akua.

E pa'a ka honua i kēia manawa he CIVILIZATION HOU! (ibid)

'O ka CIVILIZATION HOU ke aupuni o ke Akua. 'O ka ho'olaha 'ana e hiki mai ana ke aupuni hou a ho'okumu 'ia me luna o ke aloha, he 'āpana nui ia o ka 'euanelio maoli o ke aupuni a Iesu a me kāna po'e hahai i a'o ai. 'O ia kahi mea a mākou e ha'i aku nei i ka Ekalesia *HŌ'OMAU* o ke Akua.

Ua 'ike 'o Herbert Armstrong e a'o ana 'o Iesū 'o ka hui kānaka, 'oiai ke mana'o nei 'o ia e makemake e ho'olaha, ua hō'ole 'o ia i ke 'ano hā'awi o ke ola, ke ala o ke aloha. Me he mea lā 'a'one mea i 'ike pono i ke 'ano o ka mea a Iesu e a'o nei.

O ke ola ma o Iesu la kekahi hapa o ka Euanelio

I kēia manawa, mana'o paha kekahi po'e i heluhelu i kēia no ka make 'ana o Iesū a me kāna kuleana i ke ola. 'Ae, 'o ia ka 'āpana o ka 'euanelio a ke kaouha hou a me Herbert W. Armstrong i kākau ai.

Hō'ike ke kaouha Hou i ka 'euanelio e pili ana i ke ola ma o Iesū lā:

¹⁶ No ka mea, 'a'ole au i hilahila i ka 'euanelio a Iakristo, no ka mea, 'o ia ka mana o ke Akua e ola ai no ka po'e mana'o'i'o, no ka Iudaio mua, a no ka helena ho'i (Roma 1:16).

⁴ No ia mea, hele aku la ka poe i hoopuehuia, e ao ana

ka olelo. ⁵ A iho aku la o Pilipo i ke kulanakauhale o Samaria, a hai aku la ia Iakristo ia lakou. ... ¹² Aka, ia lakou i mana'o ai ia Pilipo i kana hai ana i na mea e pili ana i ke aupuni o ke Akua, a me ka inoa o Iesu Iakristo, ua bapetizoa na kane a me na wahine. ... ²⁵ A i ko lakou hoihe ana a hai aku i ka olelo a ka Haku, hoi mai la lakou i Ierusalem, e hai ana i ka euanelio me na kauhale he nui o ko Samaria. ²⁶ A olelo mai la ka anela o ka Haku ia Pilipo ... ⁴⁰ Ua

loaa o Pilipo ma Azota . A hele a'ela ia, a'o maila ma nā kōlanakauhale a pau, a hiki i Kaisarēia. (Nisāue 8: 4,8,12,25,26,40)

18 Hāi mai ia ia lakou ia Iesu a me ke alahouana. (Nā Hana 17:18)

20 Noho iho ia o Paulo a hana na makahiki elua iloko o kona hale hoolimalima, a hoohipa aku ia ia i ka poe a pau i hele aku io na ia, 21 e hāi ana i ke aupuni o ke Akua, a e ao aku i na mea e pili ana i ka haku ia Iesu Kristo me ka wive ole, aone mea papa mai ia ia. (Nā Hana 28:30-31)

E ho'omaoopoo i ka hā'i 'ana ua como 'o Iesū ME ke aupuni. 'O ka mea kaumaha, 'o ka 'ike kūpono o ka 'euanelio o ke Aupuni o ke Akua e naloale ana mai nā a'o 'ana o nā 'ekalesia Helene-Roma.

'Oia'i'o, no ke kōkua 'ana iā mākou e lilo i 'āpana o kālā aupuni, ua aloha nui ke Akua i nā kānaka a ua ho'ouua 'o ia iā Iesū e make no mākou (Ioane 3:16-17) a ho'opakele iā mākou ma kāna lokomaika'i (Epeeso 2:8). A 'o ia ka 'āpana o ka 'euanelio (Nā Hana 20:24).

'O ka 'euanelio o ke aupuni ka mea e pono ai ka honua, akā ...

'O ka hana 'ana no ka maluhia (Matthew 5: 9) a me ka hana maika'i 'ana he mau Ohuēya kūpono (cf. Galatia 6:10). Akā na'e, nui nā alaka'i o ka honua, me nā po'e ho'omaha, e mana'o'i'o 'o ka hui o'ū 'ana o nā kānaka āpau e lave mai i ka maluhia a me ka pōmaika'i, 'a'ole ke aupuni o ke Akua. A 'oia i loa'a ana iā lākou kekahi mau kōle'a kino, 'a'ole wale lākou e kōle'a 'ole, 'o kekahi o kā lākou ho'oiikaika kānaka e lave hooe loa i ka honua honua a hiki i ke kumu e ho'omau 'ole ai ke ole inā 'a'ole ho'i 'o Iesū e ho'okumu i kona aupuni. 'O ka po'e e ho'oponopono ana i ka honua me ke Akua 'ole he 'euanelio lapuwale a wahane'e (Salamo 127:1).

Ke ho'ā'o nei nā mea he nui o ka honua e ho'ohui i kahi ho'olālā honua semi-religious Babylonia e ho'okomo i kahi ho'onohonoho honua hou i ka 21

st century. ‘O kāia kahi mea a ka *hō‘ōmau* ‘ana o ke ‘Ākua i ho‘ohewa ai mai kona ho‘omaka ‘ana a me ka ho‘olālā e ho‘ōmau i ka ho‘ohewa ‘ana. Mai ka ho‘opuniuni ‘ana o Sātana iā Eva e hā‘ule no kahi mana o kāna ‘evanelio kokoke i 666 mau makahiki i hala aku nei (Genesis 3), nui nā kānaka i mana‘o ua ‘ike lākou ma mua o ke ‘Ākua i ka mea e ho‘omaika‘i ai lākou a me ka honua.

Wahi a ka Baibala, e hui pū ‘ia kahi alaka‘i kōa ma ‘Eulopa (i kapa ‘ia ‘o ke Ali‘i o ka ‘Ākua, i kapa ‘ia ‘o ka Beast o Revelation 13: 1-10) me kahi alaka‘i ho‘omana (i kapa ‘ia ‘o ke kāula wahaha‘e, i kapa ‘ia ho‘i ‘o mHE. ‘O Antikristo hope loa a me ka Beast ‘elua pepeiahao o ka hō‘ike 13: 11-17) mai ke kūlanakauhale o nā pu‘u ‘ehiku (Revelation 17: 9 , 18) e lave mai i kahi ‘Babulonia’ (Revelation 17 e 18) ho‘onohonoho honua. ‘Oia e pono ana ke kōkō i ka ho‘i ‘ana mai o Kristo a me ka ho‘okumu ‘ana i kona aupuni, ‘a‘ole nui ka po‘e o ka honua e ho‘oloha i kāia ‘ōlelo i ke kenekulia 21 - e ho‘ōmau lākou i ka mana‘o‘i‘o i nā ‘ano like ‘ole o ka ‘evanelio wahaha‘e a Sātana. ‘Ākā, e loa‘a i ko ke ao nei ka hō‘ike.

E ho‘omana‘o i kā Iesu a‘o ‘ana:

19 E hāia‘ku kēia evanelio o ke aupuni ma ka honua a pau, i mea hōike i na aina a pau, alaila e hiki mai ka hopeana. (Mataio 24:14)

E ho‘omāopopo ‘oe e hiki mai ka ‘evanelio o ke aupuni i ka honua i mea hō‘ike, a laila hiki mai ka hopeana.

Nui nā kumu no kēia.

‘O kekahi, makemake ke ‘Ākua e lōhe ka honua i ka ‘evanelio ‘ōia‘i‘o ma mua o ka ho‘omaka ‘ana o ka Pōpilikia Nui (i hō‘ike ‘ia e ho‘omaka ma Matthew 24:21). No laila, he hō‘ike a he ‘ōlelo a‘o ka ‘evanelio (cf. Ezekiel 3; Amosa 3: 7). ‘O ia ka hopeana i ka ho‘onui ‘ana i nā hāhā hou a‘e ma mua o ka ho‘i ‘ana mai o Iesū (Roma 11:25) a me ka ho‘onui ‘ana i nā Gentile ‘ole (Roma 9:27) ma mua o ka ho‘i ‘ana mai o Iesū.

‘O kekahi, ‘o ka mea nui o ka ‘ōlelo e kō‘ē i ka mana‘o o ka Beast e ala mai ana, ke Ali‘i o ka mana ‘Ākau, me ke kāula wahane‘e, ka Antikristo hope loa. E ho‘ohiki lākou i ka maluhia ma o ka hana kanaka, akā e alaka‘i ia i ka hopeana (Matthew 24: 14) a me ka luku (cf. 1 Thessalonians 5: 3).

Ma muli o nā hō‘ailona a me nā mea kūpanaha wahane‘e i hui pū ‘ia me lākou (2 Thesalonika 2: 9), ‘o ka hapa nui o ka honua e koho e mana‘o‘i‘o i ka wahane‘e (2 Thesalonika 2:9-12) ma kahi o ka ‘evanelio. Ma muli o ka ho‘ohewa heva ‘ole ‘ana i ke Auuni Mileniuma o ke Ākua e nā Katolika Roma, Eastern Orthodox, Lutherans, a me nā mea ‘ē a‘e, nui ka po‘e e ‘ōlelo heva ‘o ka ‘ōlelo o ka ‘evanelio mileniuma o ke Auuni o ke Ākua ‘o ia ka ‘evanelio wahane‘e e pili ana me ‘Antikristo.

E ha‘i aku ana ka po‘e Kristiano ‘o Philadelphia ma ka ‘ōia‘i‘o (Revelation 3: 7-13) i ka ‘evanelio mileniuma o ke auuni a me ka ha‘i ‘ana i ka honua i ka mea a kekahi mau alaka‘i o ke ao nei (me ka Beast a me ka False Prophet) e hana ai.

E kāko‘o lākou i ka ha‘i ‘ana i ka honua i ka ‘ōlelo a ka Beast, ke Ali‘i o ka mana ‘Ākau, a me ka False Prophet, ka Antichrist hope loa, e luku hope loa (me kekahi o ko lākou mau hōa pili) i ka USA a me nā lāhui Anglo-‘o United Kingdom, Canada, Australia, a me New Zealand (Daniela 11:39) a e luku koke lākou i ka hui Arabia/Islamic (Daniela 11:40-43), e hana ma ke ao he mau mea hana a ma daimonio (Holoheana 16:13-14), a e kawa aku ia Iesu Kristo i kona hoi ana mai (Holoheana 16:14; 19:19-20). E ha‘i aku ana ka po‘e Philadelphia kūpa‘a (Revelation 3: 7-13) e hiki koke mai ana ke auuni mileniuma. E ho‘opuka paha kēia i ka nui o ka pāpāho a kōkua i ka ho‘okō ‘ana o Mataio 24:14. Mākou i loko o ka *HO‘OMAU* Ekalasia o ke Ākua e hoomakaukau i palapala (ma na olelo he nui), e ho‘ohui i nā punaewele, a me ka hana ‘ē a‘e hana e hoomakaukau ai no ka ‘hana pōkole’ (cf. Roma 9:25) e alakai i ke Ākua maao paa Matthew 24: 14 ua lawa ia i mea hoi ke no ka hope e hiki mai ana.

‘O ka ‘evanelio wahane‘e e ho‘olaha ana i nā alaka‘i o ka honua (‘o ia paha kekahi ‘ano ‘hōu’ o ke alaka‘i ki‘eki‘e o ‘Eulopa me kahi pontiff i ho‘opa‘apa‘a ‘ia e *KOI* /kahi ‘ano Katolika) ‘a‘ole makemake lākou - ‘a‘ole

lākou makemake i ka honua e a‘o i ka mea a lākou e makemake ai. hana (a aole paha e manaʻo ia lākou iho i kinohi, cf. Isaia 10:5-7). E a‘o wahane‘e paha lākou a me / a i ‘ole kā lākou po‘e kāko‘o e kāko‘o ana ka po‘e Philadelphia kūrōpa‘a i kahi a‘o extremist (millenarianism) o kahi antichrist e hiki mai ana. ‘O nā ho‘opa‘apa‘a a lākou a me / a i ‘ole kā lākou po‘e e hana ai i ka po‘e ‘oia‘i‘o o Philadelphia a me ka *ho‘omau ‘ana o ka* Ekalesia a ke Akua e ho‘omaka ai ka ho‘omānoano (Daniel 11:29-35; Hō‘ike 12:13-15). ‘O kēia ka mea e alaka‘i ai i ka hooena - ka ho‘omaka ‘ana o ka Popilikia Nui (Matthew 24:21; Daniel 11:39; cf. Matthew 24:14-15; Daniel 11:31) a me kahi manawa palekana no ka po‘e ‘oia‘i‘o ‘o Philadelphia Karistiano (Hōikeana 3:10; 12:14-16).

‘O ka holoholona a me ke kāula wahane‘e e ho‘ā‘o i ka ikaika, ka ho‘okele waiwai, nā hō‘ailona, nā mea kūpanaha wahane‘e, ke pepehi kanaka, a me nā pilikia ‘ē a‘e (Revelation 13:10-17; 16:14; Daniel 7:25; 2 Thesalonika 2: 9-10) . E nīnau nā Karistiano:

10 ¶ Oheha lā ka lō‘ihi, e ka Haku, ka hemolele a me ka ‘oia‘i‘o, a hiki i kou ho‘opa‘i ‘ana a ho‘opa‘i i ko mākou koko ma luna o ka po‘e e noho ana ma ka honua? (Hōikeana 6:10)

I nā makahiki a pau, ua ho‘ono‘o ka po‘e o ke Akua, "Oheha ka lō‘ihi a hiki i ka ho‘i ‘ana mai o Iesū?"

‘Oia‘i ‘a‘ole mākou i ‘ike i ka lā a me ka hola, mana‘o mākou e ho‘i mai ‘o Iesū (a ua ho‘okumu ‘ia ke aupuni milenia o ke Akua) i ke kenekulia 21. I ho‘okumu ‘ia ma nā palapala hemolele he nui (as Matthew 24: 4-34; Salamo 90: 4; Hosea 6: 2; Luke 21:7-36; Hepehu 1:1-2; 4:4,11; 2 Oita 3:3-8; 1 Thesalonika 5:4), ko e neaahi kōna ‘a e nī‘ihi ‘oku tau mamata ki ai ‘oku fakahoko.

Inā ‘a‘ole e komo ‘o Iesū, ua ho‘opau ko ke ao nei i nā ola a pau:

²¹ E laila e hiki mai ana ka pilikia nui, ‘a‘ole e like me ia mai ke kumu mai o ke ao nei a hiki i kēia manawa, ‘a‘ole ho‘i e hiki mai ana ma hope aku. ²² E i hooopokole ole ia ua mau la la, aone kanaka e ole; aka, no ka poe i vaeia, e hooopokoleia ia mau la. (Mataio 24:21-22)

²³ Mahope koke iho o ia mau la popilikia, e poeleele auanei ka la, aole hoi e haawi mai ka mahina i kona malamalama; E haule no na hoku mai ka lani mai, a e hoonauela na mea mana o ka lani. ²⁴ E laila e ‘ike ‘ia ka hō‘ailona o ke kēiki a ke kanaka ma ka lani, a laila e uvē nā ‘onana a pau o ka honua, a e ‘ike lākou i ke kēiki a ke kanaka e hele mai ana ma luna o nā ao o ka lani me ka mana a me ka nani nui. ²⁵ E e hooona aku ia i kona poe anela me ka pu kani nui, a e hoakoakoa lākou i kona poe i vaeia, mai na makani ana, mai kela aoao o ka lani a i kela aoao. (Mataio 24:29-31)

‘O ke aupuni o ke Akua ka mea e pono ai ko ke ao nei.

Na Elele no ke Aupuni

He aha kāu kuleana ma ke Aupuni?

I kēia manawa, inā he Karistiano maoli ‘oe, e lilo ‘oe i ‘elele no ia. E nānā i ka mea a ka Aposetolo Paulo i kākau ai:

²⁰ No ia hoi, he mau elele makou no Ixristo, me he mea la e nonoi aku ana ke Akua ma o makou la; (2 Korineto 5:20)

¹⁴ Nolaila, e ku oukou, me ke kaei i ko oukou ouhaka i ka oiaio, e komo i ka paleumauma o ka ¹⁵ Ma luna o nā mea a pau, e lawe ‘oukou i ka pale kama o ka mana‘o‘i‘o e hiki ai iā ‘oukou ke kinni i nā ihe wala a pau a ka hewa. ¹⁷ E laye hoi i ka mahiole o ke ole, a me ka pahikaua o ka Whane, oia ka olelo a ke Akua; ¹⁸ E pule mau ana me ka pule a pau, a me ka nonoi ana ma ka Whane, e kiai a hiki i kēia mea, me ke ahonui a me ka nonoi aku no ka poe haipule a ¹⁹ ; ka mea pohihihi o ka euanelio, ²⁰ No ia mea, he elele au me na kaulanao; i ‘ōlelo piwo ‘ole aku au ma laila, e like me ka‘u e ‘ōlelo aku ai. (Epeeso 5:14-20)

He aha ka ‘elele? *‘O Merriam-Webster* ka wehewehe penei:

1 : he elele aupuni; *‘O aku* : he ‘elele diplomatic o ke kūlana ki‘eki‘e loa i ‘āpono ‘ia i ke aupuni ‘ē a i ‘ole ke ali‘i ma ke ‘ano he lunamaka‘āinana o kona aupuni pono‘i a i ‘ole ke ali‘i a i kona ‘ia no kahi hana diplomatic kūikawā

2 : he lunamakaainana a he elele paha

Inā he kīristiano maoli ‘oe, he ‘elele kūhelu ‘oe, no kīristo! Eakatokanasa‘i ‘a e me‘a na‘e tohi ‘e he ‘Aposetolo ko Pita:

⁹ Akā, he hanauna oukou i waeia, he kahunā alii, he lāhūkanaka hemolele, he poe kanaka pono nōna, i hāi aku oukou i ka nani o ka mea nana oukou i hea mai maitoko mai o ka pouli i kona malamalama kūpanaha; ¹⁰ He poe kanaka ole lakou mamua, akā, he poe kanaka no ke Akua i keia manawa, ka poe i aloha ole ia mai i keia manawa, ua alohaia mai lakou. (1 Petero 2:9-10)

Ma ke ‘ano he mau kīristiano, pono mākou e lilo i ‘āpana o ka lāhui hemolele.

Owai ka lāhui i hemolele i keia wa?

‘Oia‘i‘o, ‘a‘one o nā aupuni o keia ao - akā i ka hopena e lilo lākou i ‘āpana o ke aupuni o kīristo (Revelation 11:15). ‘O ko ke Akua lāhui, kona aupuni i hemolele.

Ma ke ‘ano he ‘elele, ‘a‘ole mākou e komo i ka politika pololei o nā lāhui o keia ao. Akā, pono mākou e ola i ke ‘ano o ke ola o ke Akua i keia manawa (e nānā oū i ka puke manuahi e loa‘a ma www.ccoe.org i kapa ‘ia: *Christians: Ambassadors for the Kingdom of God. Bible instructions on living as a Christian*). Ma ke hana ‘ano pēlā, ‘oī aku ka maika‘i o ke a‘o ‘ano i ke kumu o ka maika‘i o nā ‘ao‘ao o ke Akua, i hiki ai iā mākou ke lilo i mā‘i a me nā kāhuna i loko o kona aupuni, a e noho ali‘i oū me kīristo ma ke honua.

⁵ I ka mea i aloha mai ia kākou, a i holo i hoi ia kākou i ko kākou hewa i kona koko iho, ⁶ A i hoolilo mai ia kākou i ope alii, a i kahuna hoi no kona Akua ka Makua, naha ka hoonaniia a me ke aupuni ia ao aku ia ao aku. Amene. (Holokeana 1:5-6)

¹⁰ A ua ho'olilo iā mākou i alii' i a i kāhuna no ko mākou Akua; A e naha alii kākou ma ka honua. (Holokeana 5:10)

‘O kekahi ‘ao‘ao o ka wā e hiki mai ana, ‘o ia ke a‘o ‘ana i ka oo‘e make e hele ma nā ‘ao‘ao o ke Akua:

¹⁹ No ka mea, e naha no na kanaka ma Ziona ma Ierusalem; Mai uwe hou oukou. E lokomaika‘i loa ‘o ia iā ‘oe i ka leo o kou kāhea ‘ana; A lohe ‘o ia, e pane mai ‘o ia iā ‘oe. ²⁰ Na e haawi mai ka Haku ia oukou i ka benena o ka popilikia, a me ka wai o ka popilikia, Aole nae e hoonaa hou ia ko oukou mau kumu, Aka, e ike auanei kou mau maka i ka oukou mau kumu. ²¹ A e lohe kou mau pepeiao i ka ‘ōlelo ma hope ou, e ‘i ana, Eia ke ala, e hele ‘oe ma laila, i kou huli ‘ana i ka lima ‘ākau , a i kou huli ‘ana i ka lima hema. (Isaia 30:19-21)

‘Oiai he wānana ia no ke aupuni milenial, i kēia au pono e mākaukau nā Kanistiano e a‘o:

¹² ... i kēia manawa pono ‘oukou e lilo i kumu (Hebera 5:12).

¹⁶ Akā, e ho‘ola‘a i ka Haku ke Akua i loko o ko ‘oukou na‘au: a e mākaukau mau e pane aku i kēia me kēia kanaka e ninau mai iā ‘oukou i ke kumu o ka manaotana i loko o ‘oukou me ke akamai a me ka maka‘u (1 Peter 3:15, KJV).

Hō‘ike ka Baibala i ka nui o nā Kanistiano ‘oi aku ka maika‘i, ma mua o ka ho‘omaka ‘ana o ka pilikia nui, e a‘o i nā mea he nui:

²² A ‘o ka oo‘e o ka oo‘e na‘auao e a‘o i nā mea he nui (Daniela 11:33).

Na laila, ‘o ke a‘o ‘ana, ka ulu ‘ana i ka lokomailka‘i a me ka ‘ike (2 Peter 3:18), he mea ia e pono ai mākou e hana i kēia manawa. ‘O kahi o kāu kuleana ma ke aupuni o ke Akua ‘o ka hiki ke a‘o. E no ka po‘e ‘oi aku ka hilina‘i, ‘o Philadelphiaian (Revelation 3: 7-13), nā kōristiano, e komo pū kēia i ke kākō‘o ‘ana i ka hō‘ike ‘evanelio ko‘iko‘i ma mua o ka ho‘omaka ‘ana o ke aupuni mileniauma (cf. Matthew 24:14).

Ma hope o ka ho‘okumu ‘ia ‘ana o ke aupuni o ke Akua, e ho‘ohana ‘ia ka po‘e o ke Akua e kōkua i ka ho‘ino‘i ‘ana i kahi honua i pō‘ino:

18 E hana no ka poe o oukou i na wahi neoneo kahiko ;
E ho‘okū a‘e ‘oe i nā kumu o nā hanauna he nui; E e kapa ‘ia ‘oe
‘o ka mea ho‘oponopono i ka nahiā, ka mea ho‘ino‘i i nā alanui e
noho ai. (Isaia 55:12)

Na laila, ‘o ka po‘e o ke Akua i noho ma ke ‘ano o ke Akua i kēia au e ma‘alahi ka po‘e e noho ma nā kūlanakauhale (a me nā wahi ‘ē a‘e) i kēia manawa o ka ho‘ino‘i ‘ana. E ‘oi aku ka maika‘i o ka honua. Pono mākou e lilo i ‘elele no kōristo i kēia manawa, no laila hiki iā mākou ke lavelave i kōna aupuni.

He Transformative ka Evanelio Olalo

I mai la o Iesu, ina e malama oukou i ka‘u olelo, he poe haumana io oukou nau. 32 E e ‘ike ‘oe i ka ‘oia‘i‘o, a e ho‘oku‘u ‘ia ‘oe e ka ‘oia‘i‘o’ (Iouane 8:31-32). ‘O ka ‘ike ‘ana i ka ‘oia‘i‘o e pili ‘ana i ka ‘evanelio o ke aupuni o ke Akua e ho‘oku‘u iā mākou mai ka po‘a ‘ana i nā mana‘olana wahāhe‘e o kēia ao. Hiki iā mākou ke kākō‘o pīwo ‘ole i kahi ho‘olālā e ho‘okō ‘ia - ‘o ke kumumana‘o o ke Akua! Wa ho‘opuniuni ‘o Sātana i ke ao holo‘oko‘a (Revelation 12: 9) a ‘o ke aupuni o ke Akua ka hopena ‘oia‘i‘o. Pono mākou e kū a kākō‘o i ka ‘oia‘i‘o (cf. John 18:37).

‘O aku ka ‘evanelio ma mua o ke ola pilikino. Pono ka ‘evanelio o ke aupuni o ke Akua e ho‘ololi i kekahi i kēia au:

2 Mai hoohalike oukou me ko keia ao, aka, e hoano hou oukou ma ka hana hou ana i ko oukou naau, i hooiaio ai oukou i ka makemake o ke Akua, ka maikai, ka oluwolu, a me ka hemolele. (Roma 12:2)

Ho'ololi 'ia na karianiano maoli e lavelave i ke Akua a me na po'e 'e a'e:

22 E na kauwa , e hoolohe oukou i ko oukou mau haku ma ke kino ma na mea a pau ; 23 E o na mea a pau a oukou e hana'i, e hana oukou eka me ka naau , me ke mea la no ka haku, aole na kanaka ; no ka mea, ua malama oukou na ka haku kiano. (Kolose 3:22-24)

25 No ia mea, i ka loaa ana ia kakou ke aupuni hiki ole ke hoonauueia, e loaa ia kakou ke aloha, i mea e malama pono aku ai kakou i ke Akua me ka makau a me ka makau i ke Akua. (Hebera 12:28)

'Okoa ka noho 'ana o na karianiano maoli mai ko ke ao nei. Wa 'ae maikou i na kutana o ke Akua ma mua o ko ke ao nei no ka pono a me ka heva. 'O ka po'e pono e ola ma ka mana'o'i'o (Hebera 10: 38), no ka mea e pono ai ka mana'o'i'o e ola i ke ala o ke Akua i keia au. Wa mana'o 'ia na karianiano he 'okoa loa i ko ke ao nei a lakou i noho ai, ua kapa 'ia ko lakou 'ano o ke ola 'o "ke ala" ma ke kaupuna hou (Na Hana 9:2; 19:9; 24:14 , 22). Ke ola nei ko ke ao nei me ka piopi'i, ma lalo o ka mana o Sātana, i ka mea i kapa 'ia 'o "ka 'ao'ao o Iaina" (Iuda 11).

'O ka 'Euanelio o ke Aupuni o ke Akua he 'olelo ia o ka pono, 'oli'oli, a me ka maluhia (Roma 14:17). 'O ka 'olelo wanaana, i ho'omaoopoo pono 'ia, he mea ho'olu'olu (cf. 1 Corinthians 14: 3; 1 Thessalonians 4:18), 'oi aku ka nui o ko maikou nana 'ana i ke ao holo'okoa (cf. Luke 21:8-38). 'O ke ala kalikiano maoli o ke ola e alaka'i i ka waiwai nui a me na pomaikae'i kino (Mareko 10: 29-30). 'O keia kahi o ke kumu e ho'omaoopoo ai ka po'e e noho ana he pono ko ke ao nei i ke Aupuni o ke Akua. He mau 'elele na karianiano no ke aupuni o ke Akua.

Ke kau nei ka po'e karianiano i ko maikou mana'olana i ka 'uhane, 'a'ole i ke kino, 'olai maikou e noho nei i kahi honua kino (Roma 8:5-8). 'Oku

ma'u 'etau "amanaki 'o e onsoonsolele!" (Kolose 1:23). 'O kēia kahi mea a ka po'e Kristiano mua i ho'omaopopo ai he nui ka po'e e ha'i iā Iesu i kēia lā 'a'ole maopopo maoli.

6. Grikō-rōmana carca síkhavē chē kē nālya mahatvapūrnā chē, parantu...

Ke mana'o'i'o nei nā 'ekalesia Helene-Roma e a'o lākou i nā 'ano o ke aupuni o ke Ekua, akā pilikia lākou i ke ho'omaopopo 'ana i ke 'ano maoli. *Eia kekahi la'ana, ke a'o nei ka Catholic Encyclopedia i kēia e pili ana i ke aupuni:*

'O kā Kristo ... i kēlā me kēia manawa o kāna a'o 'ana, 'o ka hiki 'ana mai o kēia aupuni, kona mau 'ano like 'ole, kona 'ano pololei, ke ala e loa'a ai ia mea, ke kumu nui o kāna mau ha'i'ōlelo, no

laila ua kapa 'ia kāna ha'ī'ōlelo "ka 'euanelio. o ke aupuni"...
hoomaka lakou e olelo no ka Ekalesia "ke aupuni o ke Akua"; cf.
Kol., 1, 13; 1 Tes., 11, 12; Epoc., 1, 6, 9; V, 10 .

'Oiaj ua kuhikuhī 'ia ka mea i luna iā "Col., 1, 13; 1 Tes., 11, 12; Epoc., 1, 6, 9; V, 10," ina e nana oe ia mau mea, e ike oe aole kekahi o ia mau pauku e olelo ana i kekahi mea no *ka Ekalesia* o ke Aupuni o ke Akua. Ke a'ō nei lākou i ka po'e mana'o'ī'o e lilo lākou i 'āpana o ke aupuni o ke Akua a i 'ole ke aupuni 'o Iesu. Ho'omaoopopo ka Baibala he nui ka po'e e ho'ololi i ka 'euanelio a huli i kāhi 'ē a'e, he wahane'e (Galatia 1:3-9). 'O ka mea kaumaha, ua hana nā mea like 'ole.

Nā'e ako'ī 'e Sisū, "kō au kō e hala, mo e mo'oni, mo e mo'ui. 'E'one kanaka e hele mai i ka Makua ke 'ole ma o'u nei "(Ioane 14:6). Nā'e ako'ī 'e Pita , "'Oku 'ikai he fakamo'ui 'i he taha 'e taha, he 'oku 'ikai he hinesa kehe 'i lalo 'o lani' 'oku foaki ki he kakai 'e lava ke tau mo'ui ai" (Desāue 4:12). Nā'e pehē 'e Pita ki he kau Siū kuo pau ke mā'u 'a e tuī ke fakatomala mo tali 'a Sisū ke he fakamo'ui (Desāue 2:33).

I ka ho'oka'awale 'ana i kāia, ua a'ō 'o Pope Francis e hiki ke ho'ōla 'ia nā mea ho'omaloaka me ka 'ole o Iesu ma nā hana maika'i! Ua a'ō pū 'o ia e hiki ke ho'ōla 'ia nā Iudaio me ka 'ole 'ana iā Iesu! Eia kekahi, 'o ia a me kekahi po'e Helene-Roma e no'ono'o nei he ki'i i ka 'euanelio a me ka hui 'ana o ka 'ekumenika a me ka hui waena. 'O ka mea kaumaha, 'a'ole maoopopo iā lākou a me nā mea 'ē a'e i ke ko'iko'ī o Iesu a me ke 'euanelio maoli o ke Aupuni o ke Akua. Nui ka poe e pāpāi ana i na euanelio hooounipuni.

Nui ka po'e e makemake e hele ma ka 'ike a me ka mana'o'ī'o i ka honua. Ke a'ō nei ke kaunaha Hou e nānā nā Kāristiano i luna:

“E mana'o i na mea maluna, aole ma na mea o ka honua. (Kolose 3:2)

? No ka mea, ke hele nei makou ma ka manalo, aole ma ka maka. (2 Korinaeto 5:7)

Ākā nā‘e, ua a‘o maoli ‘o Pōpe Pius XI e hāle ma kāna ‘ike ‘ana i kāna hālepule:

...ka Ekalesia Katolika...‘o ia ke aupuni o Ixristo ma ke honua. (‘o ka ‘ōlelo a Pius ‘o *Quas Primas*).

a ka *Catholic Bible* pūnāwete, " ua ho‘okumu ‘ia ke aupuni o ke Ākua ma ke honua e Iesu Ixristo i ka makahiki 33 AD, ma ke ‘ano o kāna Ekalesia, alaka‘i ‘ia e Peter. ... ka Ekalesia Katolika." Ākā nā‘e, ‘a‘ole ma ‘ane‘i ke Aupuni Mileniuma o ke Ākua a ‘a‘ole ho‘i ‘o ka Ekalesia o Roma, ākā aia nō ia ma ke honua. Neonsō ‘oku mā‘u ‘e he Siasī mo‘onī ‘o e ‘Otua ‘a e “ki ki he pule‘ansā” (Mātu 16:19), ko kinautolu ‘oku nau penē ko ha lotu ko e pule‘ansā “kua nau to‘o ‘a e ki ‘o e ‘ilo” (Lūke 11:52).

Ke a‘o ikaika nei ka Ekalesia o Roma e kū‘ē i ke Aupuni Mileniuma o ke Ākua e hiki koke mai ana, ‘o ia wale nō ka "ao‘ao a Antixristo" i helu ‘ia ma ka *Catechism official of the Catholic Church* :

676 Ua ho‘omaka mua ka ho‘opuniuni ‘ana o ka Antichrist i ke honua i kālā me kāia manawa i hana ‘ia ai ka ‘ōlelo e ‘ike i loko o ka mō‘aukala i ka mana‘olana mesia e hiki ke ‘ike ‘ia ma waho o ka mō‘aukala ma o ka ho‘okokokolo eschatological. Ua hō‘ole ka Ekalesia i nā ‘ano ho‘ololi o kāia ho‘opuniuni o ke aupuni e hāle mai ma lalo o ka inoa millenarianism... (Catechism of the Catholic Church. Imprimatur: Pōtest + Joseph Cardinal Ratzinger. Doubleday, NY: 1995, p. 194)

‘O ka mea kaumaha, ‘o ka po‘e e ‘ae me ia e loa‘a nā pilikia nui me ka hā‘i ‘ana i ka ‘euanelio o ke aupuni o ke Ākua i ka hopena. E lawe kēkahi

weliveli e kū‘ē i ka po‘e e ho‘olaha ana (Daniela 7:25; 11:32-36). Ākā, mana‘o paha ‘oe, ‘a‘ole anei i loko o ke aupuni ka po‘e a pau e hā‘i ana iā Iesu he Haku ? ‘A‘ole, ‘a‘ole lākou. E nānā i ka mea a Iesu i ‘ōlelo ai:

²¹ ‘E‘ole nā mea a pau e ‘ōlelo mai ia‘u , E ka haku, e ka haku, e komo i ke aupuni o ka lani; ²² He nui ka poe e olelo mai ia‘u ia la, E ka haku, e ka haku, aole anei makou i wānana ma kou inoa, a mahiki aku i na daimonia ma kou inoa, a hana aku hoi i na mea kūpanaha he nui ma kou inoa? ²³ Aia e hai aku au ia lakou, ‘ole au i ike ia oukou; e haalele oukou ia‘u , e ka poe hana hewa. (Mataio 7:21-23)

Nā‘e ‘ilo‘i ‘e he ‘Aposetolo ko Paulā ‘a e “meali‘i ‘o e ansahala” nā‘e “fakatuu ‘a ia” (2 Tesalonika 2:7) ‘i hono taimi. Ho‘opili oū ‘ia kēia hewa i kahi mea a ka Baibala e a‘o ai i ka manawa hope i kapa ‘ia ‘o “he mea huna, ‘o Babulona Niui” (Revelation 17: 3-5).

‘O ka “mea pohihini o ka hewa” pili i ka po‘e e ‘ōlelo nei i ka po‘e Kristiano i mana‘o‘i‘o ‘a‘ole pono lākou e mālama i ke kānāwai ‘umi a ke Akua, etc. kānāwai, no laila, ‘oia lākou e mana‘o nei he ‘ano ko lākou ke kānāwai o ke Akua, ‘a‘ole lākou e mālama i ke ‘ano o ka ho‘omana Kristiano a Iesu a me kāna mau luna‘ōlelo e ‘ike ai he kūpono.

Ua like ko Helene-Roma me ka poe Parisaio ka poe i uhai i na kauoha a ke Akua, aka, ua olelo lakou i ka lakou mau moolelo i mea e ae ai ia mea—Ua hooheva mai o Iesu i keia hookokoke ana (Mataio 15:3-9)! Ua a‘o oū ‘o ‘Isaia e kipi ka po‘e e ‘ōlelo ana he Akua lākou i kāna kānāwai (Isaia 30:9). ‘O kēia kipi kānāwai ‘ole, he mea kaumaha mākou e ‘ike nei a hiki i kēia lā.

‘O kekahi “pohihini” ‘ike ‘ia ‘o ia ka Ekalesia o Roma e mana‘o‘i‘o nei ‘o kāna mau militaristic ecumenical a me interfaith asendas e alaka‘i i ka maluhia a me kahi ‘ōlelo pili ‘ole o ke aupuni o ke Akua ma ka honua. Ike ao mai nei ka Palapala Hemolele e pili ana i ka hui ecumenical e hiki mai ana e a‘o ana e holomua no kekahi mau makahiki (nota: hō‘ike ‘ia ka *New Jerusalem Bible* , kahi unuhi i ‘ae ‘ia e ka Katolika):

⁴ Kūlou iho la lakou imua o ka derasona, no kona haavi ana i ka mana no ka holoholona; a kūlou iho la lakou i mua o ka holoholona, ‘i a‘ela, ‘o wai lā ka mea hiki ke ho‘ohālikeke me ka holoholona?

‘O wai ka mea hiki ke hakahā?’⁵ Wa ‘ae ‘ia ka holoholona e hā‘i i kāna kaena a me nā ‘ōlelo hō‘ino, a e ho‘oikaika i nā malama he kanahākumamālua;⁶ A olelo aku la ia i na olelo hoino i ke akua, i kona inoa, i kona halelewa i ka lani, a me ka poe a pau i nōho malaila. ⁷ Wa ‘ae ‘ia e kaula aku i ke po‘e hāipule a lanakila iā lākou, a ua hā‘awi ‘ia ka mana ma luna o kēlā me kēia lāhui, a me nā ‘ōlelo, a me nā lāhui kanaka;⁸ A e hoomana aku na kanaka a pau o ke ao nei ia ia, oia hoi na kanaka a pau i kākau ole ia ko lakou inoa mai ka hookumu ana mai o ke ao nei iloko o ka buke o ke ola a ke kēikēniwa. ⁹ O ka mea lohe, e hoolohe mai ia: ¹⁰ ‘O ka po‘e no ka pio ‘ana i ka pio; ka poe no ka make i ka pahikaua, a i ka make i ka pahikaua. ‘O ia ke kumu e pono ai i ka po‘e hāipule ke ho‘omanawanui a me ka mana‘o‘i‘o. (Hoikeana 13:4-10 , NUB)

Ke ao mai nei ka Babala i ka hui ana o Babulona i ka manava hope:

I hele mai la kekahi o na anela ehiku ia lakou na hui ehiku, e olelo mai ia'u, i mai la, E hele mai a hōike aku au ia oe i ka hooaloa o ka wahine hookamakama hui e pono ana ma ka nohoalii ma na wai he hui loa; Wa hookamakama lakou ia lakou iho, a nana hoi i ona ai i na kanaka a pau o ke ao nei i ka waina o kona moe koloha ana. ² Lave ae la ia ia'u ma ka uhane i ka wānāhele, a ike aku la au i kekahi wahine e holo ana ma ka holoholona ulaula, ehiku ona poe a me na pepeiaoheo he umi, a ua kakauia na inoa hoino a puni. ³ Wa ‘a‘anu ‘ia ka wahine i ke kapa poni a me ka ‘uta‘uta, a ‘ālohilohi i ke sula, a me nā mea nani, a me nā momi ; ⁴ Wa kakauia ma kona lae he inoa, he inoa huna: ‘Babulonia Nui, ka makuwahine o na wahine hookamakama a pau, a me na hana haumia a pau ma ka honua.’ ⁵ Wa ike au ua ona ia, ua ona i ke koko o ke poe hāipule, a me ke koko o ka poe i pepehi ia Iesu; a i ko‘u ike ‘ana iā ia, ua pohihihi loa au. (Hoikeana 17:1-5 , NUB)

⁶ ‘O ka haauao keia. ‘O nā po‘o ‘ehiku, ‘o ia nā pu‘u ‘ehiku , kahi e nōho ai ka wahine. . . ¹⁰ O ka wahine au i ike ai, oia ke kulanakauhale hui nōna ka mana maluna o nā‘ii a pau o ka honua. (Hoikeana 17:9 , 10 , NUB)

I MAHOPE iho o keia, ike aku la au i ke anela hou e iho mai ana, mai ka lani mai, me ka mana hui i haawia nōna; ua alohi ka honua i

kona nani. ² Ho'ōno 'o ia i kona leo nui, ua hā'ule 'o Babulona, ua hā'ule 'o Babulona Nui, a ua lilo ia i hale no nā daimonio, a i hale ho'i no nā 'uhane 'ino a pau, a me nā manu haumia, a me nā manu 'ino. ³ Ua inu loa ko na aina a pau i ka waina o kona moe kolohē ana; ua moekolohē nā ali'i a pau me ka honua iā ia ino, a ua waiwai nā mea kālepa a pau i kāna 'ano kolohē. ⁴ Olelo mai kekahi leo mai ka lani mai; ua lohe au i ka 'ōlelo 'ana mai, E ko'u po'e kānaka, e hā'alele 'oukou mai ana aku, i 'ole ai 'oukou e komo o'u me kāna mau heva, a e loa'a iā 'oukou nā ma'i like 'ole. ⁵ Ua pi'i aku kona heva i ka lani, a ua mana'o ke Akua i kona mau heva; ⁶ E uku pālua 'ia 'o ia e like me kāna i koi ai. Pono e loa'a iā ia kahi ki'aha ikaila pālua o kāna hui pono'i. ⁷ 'O kēlā me kēlā o kona hanohano a me kāna 'oli'oli e ho'ohāiikelike 'ia me ka 'eha a me ka 'eha. Ua noho ali'i au i ka mō'iwahine, mana'o 'o ia; 'ā'ole wau he wahine kāne make a 'ā'ole au e 'ike i ke kaumaha. ⁸ No ka mea, i ka la hookahi, e kau māi na mea ino maluna ana, o ka mai, a me ke kanikau, a me ka wi. E puhi 'ia 'o ia i ka leno. 'O ka haku ke Akua nāna i ho'ohewa iā ia he mana. ⁹ E hiki mai auanei ke kanikau a me ka uwe ana ia ia e nali'i o ka honua, ka poe i moe kolohē me ia, a i hookahi pu me ia. 'Ike lākou i ka uahi i kona 'ā'ana, (Revelation 18:1-9, NJB)

Ma Zekaria, ua ao aku ka Baibala e pili ana i ka hiki ana mai o Babulona a hō'ike mai 'ā'ole hiki ke hui pono a hiki i ka wā e ho'i mai ai 'o Iesu:

¹⁰ E nana aku! Nānā i wahi! E holo oukou mai ka aina akau mai, wahi a Iehova, no ka mea, ua hooouehu au ia oukou i na makani eha o ka lani, wahi a Iehova. ¹¹ E nana aku! E hooouekele oe, e Ziona, e noho pu me ke kalamahine o Babulona.

¹² No ka mea, penei ka olelo ana mai a Iehova Saboota, no ka mea, ua haa'wila mai ka nani

ia'u, no nā lānui kanaka nāna 'oe i hoo, 'O ka mea ho'opā iā 'oe, ho'opā ia i ka 'ōni'a o ko'u maka. ¹³ 'Ehō ho'i, e ho'ouiluli au i ko'u lima ma luna o lākou, ae hoo 'ia lākou e ka po'e a lākou i

ho'okauwā ai. A laila e 'ike 'oe ua ho'ouna mai 'o Iehova Sābaota ia'u. ¹⁴ E oli, e olioli, e ke kaitkamahine o Ziona; ¹⁵ A ia la, e hooahuli na lahulikanaka he nui no Iehova. 'Ae, e lilo lākou i po'e kānaka nona, a e noho pū lākou me 'oukou. A laila e 'ike 'oe ua ho'ouna mai 'o Iehova Sābaota ia'u i ou lā. ¹⁶ E lilo no o Iehova i ka Iuda, i kona kuleana ma ka aina hoano, a e hoonoho hou ia Ierusalem nona. (Zekaria 2:10-16, NUB; 'ike 'ia ma nā 'ōlelo KJV / NKJV ua he'u 'ia nā poukū e like me Zekaria 2:6-12)

'O nā hui ecumenical a me nā hui like 'ole a United Nations, Vatican, nā Protestant he nui, a me nā alaka'i Orthodox hikina e ho'olaha nei, ua ho'ohewa 'ia e ke Baibala a 'a'ole pono e paiwai 'ia. Nā'e fakatokansa 'a Sisū ki he kakai 'oku nau vehē 'oku nau muimui *'ia* la 'a ia te nau "fakakaa'i 'a e tokolahi" (Mātiu 23:4-5). 'O ke nui o ka ecumenism e pili ana i ka "holo lio ke'oke'o" o ka Hō'ike 6: 1-2 ('a'ole 'o Iesu) a me ka wahine ho'okamakama o ka Hō'ike 17.

Hansē ko Sakaria, nā'e ako'i foki 'e he 'aposetolo ko Paulā 'e 'ikai ke hoko 'a e tuitana mo'oni kae 'oua ke hili pono foki *mai* 'a Sisū:

¹⁸ A hiki kōkou a pau i ka lokahi ma ka manao a me ka ike i ke keiki a ke Akua, a lilo kōkou i kanaka hemolele, i oo loa me ka pono o Iristo. (Epeso 4:13, NUB)

'O ke po'e i mana'o'i'o i kēia hui 'ana ma mua o ke ho'i 'ana mai o Iesu, ua hewa lākou. 'Oia'i'o, i ka wā e ho'i mai ai 'o Iesu, e ho'opau 'o ia i ka hui 'ana o nā lāhui e hui kū'ē iā ia:

^{11:15} A laila, puhi ka 'ānela 'ehiku i kāna pū, a lohe 'ia nā leo e kāhea ana ma ka lani, e kāhea ana, 'Ua lilo ke auvuni o ke ao nei i auvuni no ke kākou haku a me kāna Iristo, a e noho ali'i 'o ia i ke ao pau 'ole. ¹⁶ Kōkou no la na lunakeniko he ivakawakamama, e pono ana muu o ke Akua, a hooa aku la i ka lepo me ke lōkou tae e hoomana ana i ke Akua - i kou mana nui a ho'omaka i kou noho ali'i 'ana. ¹⁷ Ua hanae ke na aina e, a ua hiki mai ka manawa e hoohewai'i ke

po'e make, a me kau po'e kauwa, na kaula, a me ka po'e hoiuile, a me ka po'e makau i kou inoa, o ka po'e liliu a me ka po'e nui. . . . Wa hiki mai ka manawa e luku ai i ka po'e e luku ana i ka honua.' (Hoikeana 11:15-18 , NUB)

18:5 E lona au i ka leo o ka lehulehu, e like me ka halulu o ka moana a me ka halulu nui o ka hekihi, e pane ana, 'Ehewa! Wa hoomaka ke aupuni o Iehova ko kakou Akua Mana; . . . 19 E laila 'ike akula au i ka holoholona, a me na ali'i a pau o ka honua, a me ko lakou po'e kawa, ua 'aka'aka lakou e kawa aku i ka mea ho'oholo lio a me kona po'e kawa. 20 Eka, ua pio ka holoholona, a me ke kaula wahane'e i hana i na hana mana no ka holoholona, a ma o laua la ua ho'opuniuni i ka po'e i 'ae i ka ho'ailona o ka holoholona, a me ka po'e i ho'omana i kona ki'i. Wa kiola ola 'ia laua 'ehua i loko o ka loko wela o ka lua'i pele . 21 'O ka po'e i koe a pau, ua penehi 'ia lakou i ka pahi kawa a ka mea holohio, ka mea i puka mai mai loko mai o kona waha, a ho'omā'ona na manu a pau i ko lakou 'i'o. . . . 22:4 E laila, 'ike au i na noho ali'i, kahi i noho ai lakou, a ua ha'awi 'ia ka mana e ho'oponopono ai. Wa like au i na wahane o ka po'e a pau i okiia ke poe no ko lakou hoike ana no Iesu, a no ka hoi ana i ka olelo a ke Akua, a me ka po'e hoole i ka hoomana aku i ka holoholona a me kona kii, aole i ae i ka hoailona ma ko lakou lae a me na lima; ola lakou, a noho alii ou me krito i hookahi tausani makahiki. (Hoikeana 19:6 , 19-21; 22:4 , NUB)

E ho'omā'opopo he pono e luku 'o Iesu i na pu'ali kua o ke ao nei i hui pu 'ia ia ia. E laila e noho ali'i 'o ia a me ka po'e hoiuile. 'O ia ka manawa e hui pono ai ka mana'o'i'o. Ko e me'a fakamamahī, 'e fanonso 'a e tokolahi ki he kau faifekau loi 'oku lelei, ka 'oku 'ikai, hane'e ko e fakatokansa 'a e 'Eposetolo ko Paulā (E Kolinitō 11:14-15). Na i maopopo maoli i ka Baibata a me ka euanelio o ke Aupuni o ke Akua, aole e kawa aku ia Iesu.

7. Sā māte bhasavānanum nāya

‘Oiai makemake nā kānaka e mana‘o he akamai loa mākou, aia nā palena o ko mākou ‘ike, akā ‘o ka “‘ike ‘ole” o ke Akua (Salamo 147:5).

‘O ia ke kumu e komo ai ke Akua e ho‘oponopono i kēia honua.

‘Oiai he nui ka oo‘e i mana‘o‘i‘o / ke Akua, ‘a‘ole makemake ka hapa nui o nā kānaka e ola e like me *kāna* kuhikuhī maoli. E nānā i kēia mau mea:

ᵃ Ua hoike mai oia ia oe, e ke kanaka, i ka mea maikai; He aha ke mea a ka Haku e koi mai ai ia ‘oe, ‘O ka hana pono, E makemake i ke aloha, A e hele ha‘aha‘a me kou Akua? (Mika 6:8)

‘O ka hele ha‘aha‘a *me* ke Akua, ‘a‘ole ia he mea i makemake maoli ke kanaka e hana. Mai ka wā o ‘Adamu lāua ‘o ‘Ewa (Genesis 3:1-6), ua

koho nā kānaka e hihina‘i iā lākou iho a me kā lākou mau mea mua, ma mua o ko ke Akua, ‘oia i ‘o kāna mau kauoha (Exodus 20:3-17).

Ke a‘o mai nei ka Buke Proverbs:

5 E paulele i ka lākou me kou naau a pau, Mai hihina i kou ike iho;
6 Ma kou mau aoao a pau e hoodiaio ia ia, E hana no e kuhikuhii i kou mau akaniui. 7 Mai ho‘ona‘auao i kou maka iho; E maka‘u iā iāhova a e ha‘alele i ka hewa. (Palaia 3:5-7)

Ākā na‘e, ‘a‘ole hihina‘i nui ka po‘e i ke Akua me ko lākou na‘au a pau a kali paha iā ia e kuhikuhii i ko lākou mau wāwae. He nui ka po‘e i ‘ōlelo e hana lākou i ka makemake o ke Akua, ākā ‘a‘ole e hana. Ua ho‘opuniuni ‘ia ke kanaka e Sātana (Revelation 12:9) a ua hā‘ule ‘o ia no nā kuko o ke ao nei a me ka ‘ha‘ahoo o ke ola’ (1 Iohane 2:16).

ʻO laila, nui ka po‘e i hele mai me kā lākou mau mo‘omohu ho‘omaha a me nā auuni honua, no ka mea, mana‘o lākou ua ‘ike maika‘i lākou. Ākā na‘e, ‘a‘ole lākou (cf. Ieremia 10:23) ‘a‘ole ho‘i e mihi maoli.

‘O ia ke kumu e pono ai ke auuni o ke Akua (cf. Matthew 24: 21-22).

E ho‘onoho‘o i ka Pōmaika‘i

‘O kekahi o nā ‘ōlelo kaulana loa a Iesu i hā‘awi mai ai, ‘o ia nā ‘ōlelo ho‘omaika‘i, āna i hā‘awi ai i kāna *ha‘i* ‘ōlelo ma ka mauina ‘oliva.

E nānā i kekahi o kāna i ‘ōlelo ai:

1 Pōmaikai ka poe hune ma ka naau, ʻO lākou ke auuni o ka lani.
2 Pōmaikai ka poe uwe, E hoodiaio lākou. 3 Pōmaikai ka poe akaniui, ʻO lākou ke honua. 4 Pōmaikai ka poe pololi a mākeke i ka pono, ʻO ka mea, e hoodiaio lākou. 5 Pōmaikai ka poe aloha, ʻO ka mea, e alohaia mai lākou. 6 Pōmaikai ka poe maemae ma ka naau, ʻO ka mea, e ike lākou i ke Akua. 7 Pōmaikai ka poe uwao, no ka mea, e kapaia lākou he poe keiki na ke Akua. 8 Pōmaikai ka

poʻe i hooaauia mai no ka pono, no ka mea, no lakou ke auvuni o ka lani. (Mataio 5:3-10)

Eia i loko o ke auvuni o ke Akua (cf. Mark 4: 32-33), i kapa pinedine 'ia 'o ke auvuni o ka lani e Mataio (cf. Matthew 13: 31), kahi e ho'okō 'ia ai kēia mau 'ōlelo ho'omaiika'i. Eia i loko o ke auvuni o ke Akua e ho'okō 'ia ai ka 'ōlelo ho'ohiki no ka po'e akahai e ho'oili i ka honua a me ka po'e mā'ema'e e 'ike i ke Akua. E kākali i ka 'euanetio o nā pōmaika'i ma ke auvuni o ke Akua!

PONO KO KE AKUA ABAO

'O ka 'oia'i'o 'o ke Akua ke aloha (1 John 4: 8 , 16) a 'o ke Akua 'a'ole pono'i. Hō'ike nā kānāwai o ke Akua i ke aloha i ke Akua a me ko kākou hooauna (Marko 12:29-31; Iakobo 2:8-11). 'O nā 'ao'ao o ke ao nei he mana'o pilikino a pau i ka make (Roma 8:6).

E nānā i ka Baibala e hō'ike ana i nā Karistiano maoli e mālama i nā kauoha:

¹ O ka mea i manaoio o Iesu ka Mesia, ua hooaauia mai ia e ke Akua: a o ka mea i aloha aku i ka mea nana i hooaau, oia ke aloha i ka mea nana i hooaau. ² Ma kēia mea i ike ai kākou ua aloha kākou i na keiki a ke Akua, ke aloha aku kākou i ke Akua a me ka malama ana i kana mau kauoha. ³ O ka mea, eia ke aloha i ke Akua, e malama kākou i kana mau kauoha. E me kana mau kauoha

aole kaumaha . (1 Ioane 5:1-3)

'O nā "kauoha a pau a ke Akua he pono" (Salamo 119:172). He maemae kona mau aao (1 Titus 1:15). 'O ka mea kaumaha, nui ka po'e i 'ae i nā 'ano like 'ole o ka "hewa" a 'a'ole i 'ike 'a'ole i hele mai 'o Iesū e ho'opau i ke kānāwai a me nā kāula, akā e ho'okō ia lākou (Matthew 5:17), ma ke wehevene 'ana i ko lākou 'ano maoli a ho'onui ia lākou ma mua o ka mea he nui. mana'o (es Matthew 5:21-22). Na'e ako'i 'e Sisu "ko ia ia 'okū ne fai mo ako'i 'a ia, 'e ui ia 'a e me'a lani 'i he oute'ansa 'o e lani!"

(Mātū 5:19) (‘o e nsaahi fo‘i lea ko e ‘āpuitaki ‘o e ‘otūā’ mo e ‘pule‘ansa ‘o e lansi’ ‘oku fakapuli ia).

‘Oku ako‘i ‘e he tōhi tōpū ‘oku mate ‘a e tui ‘oku ‘ikai na nēāue (Sēmisi 2:17). He nui ka po‘e i ‘ōlelo e hēhai iā Iesu, akā ‘a‘ole lākou e mana‘o‘i‘o i kāna mau a‘o ‘ana (Matthey 7: 21-23) a ‘a‘ole e ho‘onālike iā ia e like me ka mea e pono ai (of. 1 Corinthians 11: 1). “‘O ka heva ka lavehala ‘ana i ke kānāwai” (1 Ioane 3:4, KJV) a ua heva nā mea a pau (Roma 3:23). Eia na‘e, ke hō‘ike nei ka Balala e lanakila ana ke aloha ma luna o ka ho‘okokoko (James 2:13) ‘oia he ho‘olālā maoli ke Akua no nā mea a pau (of. Luke 3: 6).

‘A‘ole e holo nā ho‘onā kanaka, ma waho o nā ‘ao‘ao o ke Akua. ‘i he pule‘ansa milenia, ‘e pule ‘a Sisuū ‘aki “‘a e koto hao” (Eakahiā 19:15), pea ‘e ma‘u ‘a e lelei ‘i he taimi ‘e mo‘ui ai ‘a e kakai ‘i he hala ‘o e ‘otūā. Loa‘a nā pilikia a pau o ka honua no ka hō‘ole ‘ana o nā lānui o kēia ao i ka ho‘oloha i ke Akua a me kāna kānāwai . Hō‘ike ka mō‘aukala ‘a‘ole hiki i ke kanaka ke ho‘oponopono i nā pilikia o ke kaiāulu:

¹ No ka mea, o ka manaʻo ma ke kino, he make ia; ² No ka mea, o ka manaʻo ma ke kino, he inaina ia i ke Akua; no ka mea, aole ia malalo o ke kanawai o ke Akua, aole loa e hiki. ³ Lalaila, o ka poe ma ke kino, aole e hiki ia lakou ke hooluolu i ke Akua. (Roma 8:6-8)

Pono nā Karistiano e nānā i ka ‘uhane, a ua hā‘awi ‘ia i ka ‘uhane o ke Akua e hana pālā i kēia au (Roma 8: 9), ‘oia ko mākou mau nāwāliwāli.

¹⁶ No ka mea, ke ike nei oukou i ko oukou heaia ana, e na hoohanau, aole nui ka poe naauao ma ke kino, aole nui ka poe ikāika, aole nui ka poe hanohano i vaeia. ¹⁷ Aka, ua koho mai ke Akua i ka poe naauao o ke ao nei i mea e hilahila ai ka poe naauao; ¹⁸ a o na mea haahaa o ke ao nei, a me na mea i hoowahawahaia, na ke Akua i vae mai, a me na mea ole, i mea e hoopau ai i na mea maoli, ¹⁹ i kaena ole ai kekahi kanaka imua o kona alo. ²⁰ Aka, nona oukou iloko o karisto Iesu, ka mea i lilo i naauao no kakou mai ke Akua mai, a i pono, a me ka nemolele, a me ka ^{hoowahawahaia}; (1 Korineto 1:26-31)

ʻE kaena ka poʻe ʻKristiano i ko ke ʻAkua manaʻo! Ke hele nei mākou ma ka manaʻoʻiʻo i kēia manawa (2 Corinthians 5: 7), nānā i luna (Kolosa 3: 2) ma ka manaʻo (Hebera 11: 6). ʻE hoʻopōmaikaʻi ʻia mākou no ka mālama ʻana i nā kauna a ke ʻAkua (Hōʻike 22:14).

Do ke aha ka ʻeuanelio o ke aupuni o ke ʻAkua?

Manaʻo ka poʻe Protestant i ko lākou ʻae ʻana iā Iesū i mea hoʻūla, ua ʻimi lākou i ke aupuni o ke ʻAkua. Manaʻo ka poʻe Katolika i ka poʻe i bapetizo ʻia, ʻoia i ke kamaliʻi, ua komo lākou i ko lākou hale pule ma ke ʻano he aupuni. Manaʻo ka poʻe Katolika a me ke Eastern Orthodox e ʻimi nei lākou i ke aupuni o ke ʻAkua ma o nā ʻahaʻaina, a me nā mea ʻē aʻe. ʻOia i bapetizo ʻia ka poʻe Katolika, ʻike nā Greco-Roman-Protestant i ka honua e hoʻoponopono i nā pilikia o ke kanaka. Loaʻa iā lākou kahi manaʻo honua (cf. Roma 8:6-8).

ʻO ka ʻimi mua ʻana i ke Aupuni o ke ʻAkua (Mataio 6:33) ʻo ia ka Dhyāya o ke ola no nā ʻKristiano. ʻO kahi Dhyāya, ʻaʻole e nānā i ka honua no nā hoʻonā, akā i ke ʻAkua a me kāna mau ʻaoʻao. ʻO ka ʻeuanelio o ke aupuni o ke ʻAkua e hoʻololi i ko mākou ola.

Ua ʻōlelo ka Baibala e noho aliʻi ka poʻe ʻKristiano me Iesū, akā ʻike anei ʻoe ʻo ia ke ʻano o nā ʻKristiano maoli e noho aliʻi ma luna o nā kūlanakauhale? Ua aʻo ʻo Iesū:

¹² ¶ ʻO kekahi aliʻi i hele i ka ʻāina mamao aku e loaʻa iā ia ke aupuni, a e hoʻi mai. ¹³ Hea aku la ia i na kauwa ana he umi, heavi aku la ia lākou i na mina he umi, a i aku la ia lākou, ʻE hana oukou a hoi mai au. ¹⁴ Akā, ua inaina kona poʻe kānaka iā ia, a hoʻoune akula i ʻelele ma hope ona, ʻi akula, ʻaʻole mākou makemake i aliʻi kēia kanaka ma luna o mākou.

¹⁵ ¶ I kona hoi ana mai, ua loa ia ia ka

auvuni , kēna ae la ia i keia oae kauwa ana i haawi aku ai i ke kala, e kiia mai io na la, i ike ai oia i ka hui o ka waiwai i loaa i kela kanaka i keia kanaka ma ke kuai ana. ¹⁵ Aiala hele mai la ka mua, i mai la, E ke kumu, ua loaa i kau paona ka umi mila. ¹⁷ I aku la kela ia ia, Pono, e ke kauwa maikai; no ka mea, ua malama pono oe i ka mea uuku, ia oe ka mana maluna o na kulanakauhale he umi. ¹⁸ A hele mai la ka lua, i mai la, E ke kumu, ua loaa i kau paona na paona elima. ¹⁹ I mai la hoi oia ia ia, Aia no hoi oe maluna o na kulanakauhale elima. (Luka 19:12-19)

E malama pono i kau mea li'ili'i i keia manawa. E loa'a i na kanistiano ka manawa e noho ali'i ai ma luna o na kulanakauhale maoli, ma ke auvuni maoli. Na'e pehe foki 'e Sisū, " 'Oku 'iate au ko hoku totonsi , ke foaki ki he tansata kotoa oē 'o fakatatau ki hono nsāue" (Eakaha 22:12). He papahana ko ke Akua (Ioba 14:15) a he wahi (Ioane 14:2) no ka po'e e pane maoli ia ia (Ioane 6:44; Hō'ike 17:14). 'O ke auvuni o ke Akua no ka mea maoli a hiki ia 'oe ke lilo i 'āpana o ia!

I ka ho'omaka 'ana o 2015, ua loa'a i ka uke mo'olelo *Sciencia* kahi 'atikala i kapa 'ia 'o "The power of crowds" i hō'ike 'ia e hiki i ka na'auao artificial a me ke crowdsourcing ke ho'oponopono i na "pilikia hewa" e kū nei i ke kanaka. Akā na'e, 'a'ole maopopo ka 'atikala i ke 'ano o ka hewa, e waiho wale pehea e ho'oponopono ai.

'O ka hui o' ana, 'oko'a mai ka hahai 'ana i na 'ao'ao 'oia'i'o o ke Akua, e like me ka ho'opa'i 'ia e hā'ule i ka 21st century e like me ka ho'i 'ana ma hope o ke kahinahina hui i ka wā i hui o' ai ke kanaka e kūkulu i ka hale kia'i 'ole o Babela (Genesis 11:1-9).

'O na pilikia ma ka honua, ma na wahi e like me ka Hikina Hikina ('oia'i na mea i mana'o 'ia e loa'a i ke kino, e like me Daniel 9:27a; 1 Mesalonika 5:3), 'a'ole e ho'oponopono 'ia e na kānaka - pono mākou i ka maluhia o ke Auvuni o ke Akua (Roma 14: 17).

'A'ole e ho'oponopono 'ia na pilikia o ka ho'oveliveli honua, 'oia'i na tanakila i mana'o 'ia (cf. Ezekiel 21: 12) e ka po'e ho'opuniuni ma United Nations

(cf. Revelation 12: 9) - pono mākou i ka hau'oli a me ka hō'olu'olu o ke aupuni o ke Akua.

'E'ole e ho'oponopono 'ia nā pilikia o ke kaiāpuni e ka hui honua, 'oia i e kōkua nā lāhui o ka honua i ka luku 'ana i ka honua (Revelation 11:18), akā e ho'opau 'ia lākou e ke aupuni o ke Akua.

'E'ole e ho'oponopono 'ia nā pilikia e pili ana i ka moekolone, ka ho'ohemo 'ana, a me ke kū'ai 'ana i nā 'āpana kino o ke kanaka e USA (cf. Revelation 18:13), akā ma ke aupuni o ke Akua.

'O ka 'ai'e nui i loa'a iā 'Amerika, UK, a me nā lāhui 'ē a'e he nui, 'a'ole ia e ho'opau 'ia ma o ka ho'olaha 'ana o ka honua, akā ma hope (ma hope o ka luku 'ia 'ana ma Habakkuk 2: 6-8) e ke aupuni o ke Akua.

'E'ole e ho'oponopono 'ia ka na'auō a me ka ho'ona'auao 'ole e ka United Nations - pono mākou i ke aupuni o ke Akua. 'E'ole e ho'opau 'ia ka hakakā ho'omana e kekahi hui ecumenical-interfaith e 'ae nei i ke ola ma waho o Iesu 'oia'io o ka Baibala. 'O ka hewa ka pilikia ma ka honua a no ia mea, pono mākou i ka mōhai a Iesu a me kona ho'i 'ana mai i ke aupuni o ke Akua. 'E'ole i loa'a i ka 'epekepa lapa'au hou nā pane āpau no ke olakino kanaka - pono mākou i ke aupuni o ke Akua.

'E'ole e ho'oponopono 'ia nā pilikia pololi e nā meaola i ho'ololi 'ia e ke senetically e waiho ana i nā 'āpana o ka honua i ka pololi ma muli o ka pau 'ole o nā mea kanu - pono mākou i ke aupuni o ke Akua.

'O ka 'ilihune nui ma nā 'āpana o 'Amerika, 'Asia, a me nā wahi 'ē a'e, 'oia i e pōmaika'i ana no kekahi manawa mai ke manawa hope 'Babulonia' (cf. Hō'ike 18: 1-18), 'a'ole ia e ho'onā i ka pilikia o ka 'ilihune - pono mākou i ke aupuni o ke Akua. 'O ka mana'o, ma waho a'e o Iesu, hiki i ke kanaka ke lave mai i ka utopia i kēia 'ano hewa o kēia wā' he 'euanelio wahane'e ia (Galatia 1: 3-10).

‘O ka pae mileniuma o ke Auupuni o ke Akua he auupuni maoli ia e ho‘okumu ‘ia ma ka honua. E ho‘okumu ‘ia ma luna o nā kōnāwai aloha o ke Akua a me ke Akua aloha i alaka‘i. E noho ali‘i ka po‘e halipule me Kristo no ho‘okahi tausani makahiki (Revelation 5:10; 20:4-6). E komo pū ana kēia auupuni i ka po‘e i loko o ka ‘Ekalesia o ke Akua, akā ‘a‘ohe palapala hemolele i ‘ōlelo ‘o ke Auupuni o ke Akua ‘o ia ka Ekalesia (Katolika a i ‘ole). Wa kū‘ē ka ‘Ekalesia Roma i ke a‘o ‘ana o ka mileniuma, a ma hope aku e kū‘ē ikaila loa ia i ka ‘euanelio o ka Baibala i ko kōkou kokoke ‘ana i ka hopena. E loa‘a paha kēia i ka ho‘olaha media nui e hiki ke kōkua i ka ho‘okō ‘ana i ka Mataio 24:14.

‘I he‘ene fa‘ahinsa faka‘osi, ‘e kau ai ‘e he Pule‘ansa ‘o e ‘Otua‘a e ‘Salūsalema Fo‘ou, ‘a ia ‘oku ‘alu mei he lansi mei he ‘Otua” (Eakaha 21:2) pea mo hono ma‘u‘ansá ‘e ‘ikai te nau pau. ‘E‘ole he heva hou, ‘a‘ole kaumaha, ‘a‘ole make.

‘O ka ha‘i ‘ana a me ka ho‘omānoano ‘ana i ka ‘euanelio o ke Auupuni o ke Akua he kumuhana nui o ka Baibala. Wa ao mai ka poe kōkou o ke Kauhā Kahiko no ia mea. Na Iesu, Paulo, a me Ioane i a‘o e pili ana i ia mea. ‘O ka ha‘i‘ōlelo ‘Kalikianō’ kahiko loa i oia ma waho o ke Kauhā Hou i a‘o ‘ia e pili ana. Wa a‘o aku nā alaka‘i Kalikianō o ke kenekulia mua, e like me Polycarp lāua ‘o Melito . Ke a‘o nei mākou i ka Ekalesia *Ho‘omau* o ke Akua i kēia lā. E ho‘omana‘o ‘o ke auupuni o ke Akua ke kumuhana mua a ka Baibala e hō‘ike ai a Iesu i ha‘i ai (Mark 1: 13. ‘O ia ho‘i ka mea āna i ha‘i ai ma hope o ke alahouana (Acts 1: 3) - a he mea ia e ‘imi mua ai nā Karianō (Matthew). 5:33).

‘E‘ole pili wale ka ‘euanelio i ke ola a me ka make ‘ana o Iesu. ‘O ka mana‘o nui o ka ‘euanelio a Iesu a me kāna po‘e haumāna i a‘o ai, ‘o ia ke auupuni o ke Akua e hiki mai ana. ‘O ka ‘euanelio o ke auupuni e pili ana i ke ola ma o Kristo lā, akā ‘o ke a‘o ‘ana i ka hopena o nā auupuni kanaka (Revelation 11:15).

Mana‘o, na‘e ako‘i ‘e Sisū ‘e ‘ikai ke hoko mai ‘a e nsata‘ansá kae ‘oua na‘a ne malansa ‘a e onsoonsolelei ‘o e pule‘ansá ki he māmaní ko he fakamo‘oni ki he nsaahi pule‘ansa kotoa pē (Mātiu 24:14). E ke hana nei kēlā na‘i‘ōlelo i kēia manava.

‘O ka nūhou maika‘i ‘o ke aupuni o ke Akua ka hopena i nā pilikia e kō nei i ke kanaka . Ekā, ‘a‘ole makemake ka hapa nui e kākā‘o, ‘a‘ole ho‘olaha, ‘a‘ole makemake e mana‘o‘i‘o i ka ‘oia‘i‘o. ‘Oku mo‘ui ta‘ansatá ‘a e pule‘ansa ‘o e ‘otuá (Mātiu 6:13), ka “‘oku mole ‘a e māmaní” (1 Kolinitō 7:31).

‘O ka ho‘olaha ‘ana i ka ‘euanelio ‘oia‘i‘o o ke aupuni o ke Akua kahī mea a mākou i ka *Ho‘omau* Ekalesia o ke Akua e ko‘iko‘i nei. ‘Oku tau feinsa ke ako‘i ‘a e me‘a kotoa pē ‘oku ako‘i ‘e he mohi maou (Mātiu 23:19–20), ‘o kau ai ‘a e pule‘ansa ‘o e ‘otuá (Mātiu 24:14). ‘Oiaī mākou e kali nei i kēlā aupuni, pono mākou e a‘o a hana i nā ala o ke Akua a hō‘olu‘olu i nā po‘e e makemake e mana‘o‘i‘o i ka ‘oia‘i‘o.

ʻOle anei e pono ia oukou ke kōkua i ka hāi ana i ka euanelio no ke aupuni o ke Akua e hiki mai ana? E manaʻoio anei oe i ka euanelio o ke aupuni o ke Akua?

Satata carca õpha sõda

Yü'ésa'é õphisa õpha dha *Satata carca õpha sõda* kshatá sthita ché: 1236 Dabalyu. Grãnda évan'yü, snóvara bica, kálichónniyã, 93433 Yü'ésa'é; Vãbasã'itã www.ccos.org.

Satata carca õpha sõda (CCOS) Vãbasã'itã

CCOS.ASIA É sã'itã éásiyã para dhyãna kãndhita kané ché.

CCOS.IN É sã'itã bhãratiya vãrasãnã lókõ tarapha lakshita ché.

CCOS.EU É sã'itã yurõpa tarapha lakshita ché.

CCOS.NZ É sã'itã n'yuihilãnda ané britiisa vãsãni prãsthabhümi sãthé an'ya lókõ tarapha lakshita ché.

CCOS.ORG É mukhya vãbasã'itã ché *Satata carca õpha sõda*. Mã tamãma khañdõmãm lókõnã sãvã ávã ché. Mãmãm lãkñõ, linksa ané vid'iõjha ché.

CCOS.CANADA.CA É sã'itã kãnédãmãm rahãnãrãõ tarapha lakshita ché.

CCOS.AFRICA.ORG É sã'itã áphnikãnã lókõ tarapha lakshita ché.

CCOLID.ES La Continuación de la Iglesia de Dios. É mãtã spãnisa bhãshãni vãbasã'itã ché *Satata carca õpha sõda*.

CCINDO.PH Patalay na Iglesia na Dios. É philipãnsani vãbasã'itã ché *Satata carca õpha sõda*. Mãmãm anãnãni ané tãsalõsamãm mãhiti ché.

Samãcãra ané litiãsa vãbasã'itãsa

CCBWIRE.COM É vãbasã'itã éka mukhya shõshãñã sãdhana ché ané tãmãm samãcãra, sid'dhãntã, aitiãsiika lãkñõ, vid'iõjha ané bhãvisvãvãni apãdãtãa ché.

CHURCHHISTORYBOOK.COM É lãkñõ ané carca litiãsa para mãhiti sãthé yãda nãkñhavã mãtã sarãlã vãbasã'itã ché.

BIBLENEWSPROPHECY.DEM ģēka ūnalā'ina nēd'ivō vēbasā'ita chē jē samācāra anē bā'ibalanā višayōnē āvari lē chē.

Uradēsō anē uradēsō mātē k'our'ube anē bil'chute vid'i'ō cānalo

BibleNewsProphecy Cānala. CCGS sam'ōnēta vid'i'ōina.

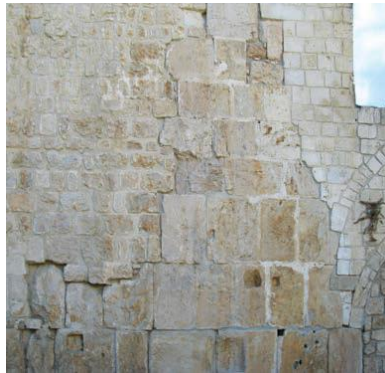
CCGSAfrica Cānala. Āphrikana bhāṣā'ōmām CCGS sandēsā'ō.

CCGS Animations Cānala k'horisti mān'yatā'ōnā pāsā'ō sikhnavā mātē.

CCGS Sermons Cānala Spānīsa bhāṣāmām sandēsā'ō chē.

ContinualCCGS Cānala. CCGS vid'i'ō uradēsō.

Phōtō Jērusalēmām kētalikavāra sēnāksala tanikē ūlak'hāti imāratani kētalika bāki nahēli in'ōmāntni nicē darsāvē chē (vattā bhōd'i pāchalātni umēnavāmām āvē chē), parantu Jērusalēmāni pāsā'ōni hila (nālāmām mā'untā jai'ōna tanikē ūlak'hāya chē) pāra cāra ōna sōda tanikē vadāu sāri nitē varṇavāmām āvē chē:

Ēvūrṁ mānavāmām āvē chē kē ā kadāca sautni p'ācīna vāstavika k'horisti cāra bil'din'sanurṁ sthā'ja chē. Ēvi imārata kē jēmām isunil'isvanonā nāivāni suvāntā'nō p'ācāra karavāmām āv'yo nāsē. Ā Jērusalēmāmām āka makāna haturṁ jē sikhavaturṁ haturṁ isvanonā nāivāni sōsōla.

Ā kāraṇ'ōsara amē paṇa bhāsavānānō satata ābhāra mān'i'ē ch'i'ē, kāraṇa kē... Mānē, bhā'i'ō, bhāsavānānō cācānā āv'ya'ā'ō bhā'yā jē Jud'yāmām k'horista isumām chē. (1 Mhās'sā'ōnīkī 2:13-14)

Mē višvāsa mātē n'st'hāp'ūr'vaka saṅ'sharṣa karō jē āka samayē saptōnē āpavāmām āv'yo hatō. (Judā 3)

Mānē (is'ā) lē'ōnē kalyūnṁ, "mānē an'ya sādēnōmām paṇa isvanonā nāivānō p'ācāra karavō jō'tē, kāraṇa kē mānē ā hāu mātē mōkalavāmām āv'yo chē." (Luka 4:13)

*Daṅa Isvaranā rāḷanā śōdho, anē ā badhī vastūō (c) tamānē umāravāmān āvasē.
Dānā tōā, dārasō nahīm, kāraṅa kē tamānē rāḷya āpavāmān tamācā pītāō āpanda
ohē. (Luka 12:21-32)*

*anē rāḷyanī ā suvāntō sarva nāstōnōē sāksī tanikē ākōī dūnyāmān prajāra karavāmān
āvasē, anē badhī antō āvasē. (Mātṡyū 2:14)*